

**Neumann János Egyetem
Kertészeti és Vidékfejlesztési Kar
Agrárökonómiai és Vidékfejlesztési Tanszék**

A turizmus fejlesztési lehetőségei Mezőtúron az East Fest fesztivál tükrében

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI DOLGOZAT

Készítette:
Benke Laura
Vidékfejlesztési agrármérnök szakos
Nappali tagozatos hallgató

Konzulens:
Dr. Herbály Katalin
Főiskolai tanár

Kecskemét
2023

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	4
2. IRODALMI ÁTTEKINTÉS	5
2.1. A vidék definíciója	5
2.2. A vidéki térségek funkciói	7
2.3. A vidékfejlesztés definíciója	7
2.4. A településfejlesztés tartalma	8
2.5. A turizmus piaca	9
2.5.1. A vidéki turizmus bemutatása	10
2.6. A turizmus és a vidékfejlesztés kapcsolata	11
2.7. A fesztivál definíciója	11
2.7.1. A fesztiválok csoportosítása	12
2.8. A fesztiválok és a turizmus kapcsolata	12
2.9. A fesztiválturizmus kereslete és kínálata	13
2.10. A fesztiválok gazdasági hatásai és csoportosításuk	14
2.10.1. A fesztiválok gazdasági hatása	14
2.10.2. A gazdasági hatások csoportosítása	14
3. ANYAG ÉS MÓDSZER	16
3.1. Anyag: Mezőtúr bemutatása	16
3.1.1. Földrajzi jellemzők	16
3.1.2. Társadalmi jellemzők	17
3.1.3. Gazdasági jellemzők	17
3.2. Módszer	20
4. EREDMÉNYEK	22
4.1. SWOT-analízis	22
4.2. SWOT-elemzés alapján lehetséges fejlesztési alternatívák	23
4.3. Kérdőív kiértékelésének bemutatása	24
4.3.1. Keresleti oldal	24
4.3.2. Kínálati oldal	34
4.3.3. A fesztivál jövőbeni fejlesztését szolgáló javaslatok	35
4.4. Mintaprojekt bemutatása	36
5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK	43
5.1. Következtetések	43
5.2. Javaslatok	44

ÖSSZEGZÉS	46
IRODALOMJEGYZÉK	47
TÁBLÁZATOK ÉS ÁBRÁK JEGYZÉKE	50

1. BEVEZETÉS

A TDK dolgozatomban a Mezőtúri járás településein belül Mezőtúr gazdaság- és településfejlesztési lehetőségeit vizsgálom. Azért tartom fontosnak feltárni az adott témát, mert születésemtől kezdve az említett területen élek és alapvetően a megye elhelyezkedését tekintve belső perifériának tekinthető. Az Észak-alföldi régió részeként a regionális fejlettséget tekintve is elmaradottság figyelhető meg a többi régióhoz képest. Ennélfogva, fontos a terület fejlesztésével foglalkozni regionális és lokális szinten is. A kutatás lokális szintű, annak érdekében, hogy a számomra ismert környezet feltérképezése alapos legyen. A javaslataim a helyi problémák kiküszöbölésével, ezáltal a területet fejlesztve, a helyi adottságokra építve valósuljon meg.

Mivel a terület híres a fazekasságáról és a fesztiválturizmusáról, a következőkben ezeket a területeket ismertetem és dolgozom ki fejlesztési lehetőségeiket. Analizált eseményem a járás legnagyobb rendezvénye az öt napos mezőtúri East Fest fesztivál, ami több 10.000 látogatót vonz a településre. Nagyon jó adottságokkal rendelkezik a vizsgált terület az említett hagyományok, illetve a természeti értékek tekintetében is, így a turizmusra, illetve annak fejlesztésére kitörési pontként tekintek.

Kutatásomnak az irodalmi áttekintés fejezetében a témához kapcsolódó definíciókat, összefüggéseket tárom fel. A források hazai és idegennyelvű könyveket, szakcikkeket is egyaránt tartalmaznak.

A következőkben a kutatott település történetét, földrajzi, gazdasági, társadalmi hátterét vizsgálom. A kapcsolódó anyag elemzése után meghatározom a módszert, ahol primer és szekunder kutatás is alkalmazásra kerül. Primer kutatásként jelenik meg a kérdőíves felmérés az East Fest fesztivál fejlesztésére irányulóan. Mindemellett, a projekt, ami a fesztivál fejlesztését szolgáló hagyományőrző program kidolgozása és a projekt részét képező SWOT-analízis Mezőtúr esetében. Szekunder kutatásként fellelhető a szakkönyvek használata, a tanulmányok és a szakcikk alkalmazása. Végül, levonom a következtetést a kutatásból és javaslatot teszek a megismert eredmények ismeretében.

Céлом a helyi lakosok megélhetésének és életminőségének a javítása, továbbá a település erőforrásainak kiaknázása a turizmus által, illetve a helyi hagyományok fenntartása és megőrzése a jövő generációi számára.

2. IRODALMI ÁTTEKINTÉS

2.1. A vidék definíciója

A vidék fogalmának meghatározására rengeteg kísérlet született, amik eltérnek egymástól, de mégis igazak. Egyesek a vidékpolitikához társítják, mások a földrajzi adottságokhoz, térhasználatához, infrastruktúra kialakításához vagy a népességszámhoz és népsűrűséghez (RITTER, 2019).

A vidék fogalmának meghatározása az 1900-as évek végén vált kulcsfontosságúvá, hiszen a támogatások allokációjához elengedhetetlen a vidéki térségek kijelölése és definiálása. Azonban, tovább fokozza a definíció meghatározásának nehézségét, hogy az idő múlásával a vidék folyamatos változáson megy keresztül térben és időben. Sokan úgy gondolják, hogy ami nem város az vidéknek számít, egy mentális térképet készítve magukban, így kategorizálva a vidéket, miszerint a városok perifériájaként is tekinthető a vidék (KOVÁCS et al., 2015).

Az OECD lehatárolása szerint rurális térségnek számít, ha 150 fő/km² alatt van a népességszám, de Magyarországon 120 fő/km² a korlát hiszen, ha 150 fő/km²-t vennénk alapul, akkor nem kapnánk reális adatokat a hazai társadalmi eloszlás jellemzői szerint (CSATÁRI, 2001).

A vidékfogalom lehet kvalitatív, aminek jellemzője a rendszerelmélet, míg a másik a kvantitatív, ami a mennyiségi mutatószámokra helyezi a hangsúlyt (SZABÓ, 2014). A következőkben elsőként a kvalitatív meghatározásokat ismertetem.

A NEMZETI AGRÁRPROGRAM (1997) definíciója a következő: „vidék az a terület, ahol a mezőgazdasági tevékenység, a zöldfelület (erdő, természetes táj) dominál és aprófalvas településszerkezet, alacsony beépítettség, illetve népsűrűség jellemez.”

Mások szerint minden vidék a fővároson kívül, ami perifériára esik, ami a gazdasági fejlődés centrumaitól távol helyezkedik el, azaz a leszakadó térségeket jelenti. További megfogalmazások a vidékre azok, amik kapcsolatban állnak a nyelvjárásokkal, népdalokkal, népművészettel és a hagyományokkal (SZABÓ, 2014; G. FEKETE, 2013).

Kvantitatív jellegű megközelítés esetében a számszerű adatok kerülnek előtérbe. CSATÁRI (2000) tipizálása alapján négy csoportba soroljuk a vidéki térségeket.

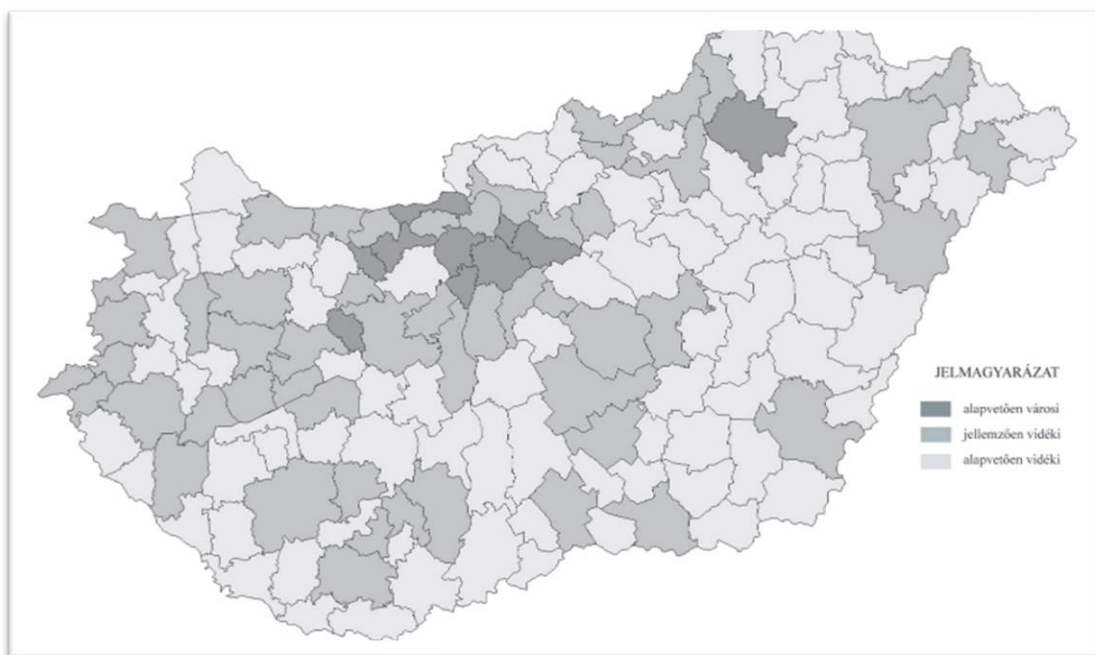
- Aprófalvas-vidékiek: ahol a népsűrűség meghaladja a 400 db/100 km²-t.

- Tanyás-vidékiek: 3%-nál nagyobb a külterületi népesség aránya.
- Mezővárosias-vidékiek: lakosság 50%-a legalább városban él.
- Kisvárosias-vidékiek: lakosság kevesebb mint 50% él csak városban.

Az OECD megközelítése is kvantitatív jellegű megközelítések közé tartozik, ami alapján csak a 150 fő/km² alatti népsűrűséget tekinti vidékinek (1.ábra). Térségi jellege alapján pedig három csoportot különböztet meg (EGRI-KŐSZEGI, 2020).

- Alapvetően vidéki: több mint 50% a vidéki területen élők népesség aránya.
- Jellemzően vidéki: 15-50% a vidéken élő népesség aránya.
- Alapvetően városi: kevesebb mint 15% a vidéken élők aránya (BUDAY-SÁNTHA, 2011).

Az egyes ábrán megjelenített kistérségek szerepét döntő mértékben a járások vették át napjainkban.

1. ábra: **Kistérségek vidéki besorolása az OECD megközelítése szerint**

Forrás: <https://tinyurl.com/yc57ewt9>

2.2. A vidéki térségek funkciói

A vidék funkciói nagyjainkban a társadalom mindennapos részét képezik, amiket fontos együtt fejleszteni, hiszen kapcsolódnak egymáshoz. Három funkciót különböztetünk meg egymástól, amit a 1. táblázat tartalmaz (EGRI-KÖSZEGI, 2020).

1. táblázat: A vidék funkciói és azok jellemzői

<i>Gazdasági funkciók</i>	<i>Ökológiai funkciók</i>	<i>Társadalmi és kulturális funkciók</i>
• fenntartható fejlődés elősegítése, biztosítása • álláslehetőségek biztosítása • genetikai erőforrások fenntartása • turizmus fejlesztésének elősegítése • kis- és középvállalkozások segítése	• természeti környezet védelme • biodiverzitás fenntartása • természeti tényezők biztosítása	• kultúrák megőrzése • helyi szervezetek létrehozása • városi és vidéki lakosok kapcsolatának fejlesztése

Forrás: EGRI-KÖSZEGI (2020) alapján saját szerkesztés

2.3. A vidékfejlesztés definíciója

A vidékfejlesztés az elmúlt évtizedek során kiemelkedő szerepet kapott országos szinten. A vidékfejlesztés megjelenését és fejlesztését a vidéken végbemenő problémák tették indokolttá.

- Urbanizációs problémák esetében kiemelem a légszennyezést és fokozódik a deviancia.
- Az iparról elmondható, hogy az ipari termelés alacsony színvonalon van, illetve előfordul, hogy teljesen hiányzik.
- Demográfiai adatok alapján a fiatal szakképzettséggel rendelkezők elvándorolnak, vidéki területeken az előregedés jelentős.
- Agrár szektorban foglalkoztatottak számának csökkenése (KÖNYVES-HERBÁLY, 2005).

SARUDI (2003) szerint a vidékfejlesztés: „A fejlesztés a politikai irányok és elképzelések megvalósítását jelenti. A fejlesztési célok véghezvitele kidolgozott koncepciókkal, programokkal, azokhoz rendelt erőforrásokkal, intézményekkel és menedzsmenttel érhető el.”

A megfogalmazás alapján a vidékfejlesztés célja:

- Természeti környezet megóvása a jövő generációinak számára.
- Versenyképesség növelése a vidéki területeken.
- Elvándorlás mérséklése, illetve a vidék népességmegtartó erejének növelése.
- Mezőgazdasági foglalkoztatottak számának a fokozása.
- Vidéken élők életminőségének javítása (SARUDI, 2003).

Videkfejlesztésként olyan tudatos emberi beavatkozást értünk, ami a rurális térségek változását idézi elő. A vidékfejlesztés méreteit tekintve lehet lokális, regionális vagy globális. Lokális esetben az adott rurális térségben élők életminőségének fejlesztését jelenti. Regionális, ha nagyobb területet ölel fel a fejlesztési terület. Globális, amikor környezeti egyensúlyra törekszünk átfogó szinten (EGRI-KÖSZEGI, 2020).

BUDAY-SÁNTHA (2011) szerint a vidékfejlesztés: „Videkfejlesztésnek tekintjük mindazokat a gazdasági, szociális, kulturális és ökológiai tényezőket a fejlesztését, amelyek az adott térség gazdasági és kulturális színvonalának emelésén, az ott élők életszínvonalának (életminőségének) a javításán keresztül az egész nemzet fejlődését szolgálják úgy, hogy egyidejűleg megőrzik és védik a természeti erőforrásokat, a környezetet, a tájat, valamint a helyi kulturális örökséget”

A vidékfejlesztésről elmondható az olvasottak alapján, hogy olyan tevékenységeket végez, ami javítja a vidéken élők életminőségét, továbbá a vidéki környezet fennmaradását és örökítését a jövő generációi számára.

2.4. A településfejlesztés tartalma

A településfejlesztés egy tervezett tevékenység, ami a településen élők életminőségének és életszínvonalának emelésére szolgál. Környezeti, gazdasági és társadalmi erőforrásainak együttes fejlesztése, ami a fenntartható fejlődés érdekében egy élhetőbb települést eredményez (JÓZSAI, 2007).

A település egy dinamikus közeg, aminek a fejlesztői az önkormányzat mellett a magánszféra szereplői, illetve az állam szervei és a civil szervezeteket.

Az önkormányzatok lehetnek fejlesztők és koordinátorok egyaránt. Településfejlesztés esetében nincs egy meghatározott szabály, hanem a helyi adottságokhoz és igényekhez kell igazodni. Szubszidiaritás elvén alapszik, miszerint a helyi lakosokkal, szervezetekkel együttműködve tárják fel a problémát és keresnek rá megoldást.

Gazdasági- vagy magánszférában megjelennek a természetes és jogi személyek, akik a településen élnek, tevékenységüket ott végzik vagy tulajdonnal rendelkeznek az adott területen. Az adott személyek elsődlegesen nem közösségi célokra koncentrálnak, hanem magánérdekből. Azonban, a fejlesztési tevékenységük hatással van a településre is, ilyen eset, ha gazdasági beruházás történik, ami által fejlődik a településképz és munkahelyeket is teremt.

Civil szervezetek a településfejlesztésben nem gazdasági érdekből vezérelve jelennek meg, hanem közcélból. Főként nonprofit szervezetek tevékenykednek ezen a területen. A fejlesztésben érdemes kikérni a véleményüket és együttműködni velük, mert motiváló hatással bírhat a többi helyi lakosra is, így többen közelebb érezhetik magukhoz a fejlesztést.

Állami szféra esetén egy komplex kapcsolatokról beszélhetünk az állami szervek tekintetében. A településfejlesztésben részt vesz az Országgyűlés, amely a jogi és a pénzügyi háttérrel biztosítja, továbbá a Kormány, a területi államigazgatási szervek és a megyei önkormányzatok is szorosan együttműködnek a fejlesztések véghezvitelében (BARTA, 2014).

2.5. A turizmus piaca

A legismertebb és világszinten elfogadott definíció a Turizmus Világszervezete (WTO) és az Interparlamentáris Unió Hágában, 1989-ben megtartott konferenciáján került elfogadásra (MICHALKÓ, 2008).

HÁGAI NYILATKOZAT (1989): „A turizmus magában foglalja a személyek lakó- és munkahelyen kívüli minden szabad helyváltoztatását, valamint az azokból eredő szükségletek kielégítésére létrehozott szolgáltatásokat.”

A turizmus a keresletre és a kínálatra alapszik. A turizmus tömeges és önkéntes személyforgalom, ami letelepedés célja nélkül, nem keresőtevékenység miatt látogatnak el egy adott helyre az alanyok, ahol a bevételeiket, megtakarításaikat költik. (FEKETE, 2006).

A turizmus a szolgáltatások és a turisztikai vonzerő szinergiája, aminek a célja a turisták igényeinek minél magasabb kielégítése. Kulcsfontosságú szerepet játszik ebben a minőség, a különlegesség, az eredetiség és az értékarányos ár.

A turizmusban a vonzerő egy fontos elem, amivel elérhető, hogy a turista ellátogasson az adott helyre. A turizmusban az alábbi vonzerőket különböztetjük meg: természeti vonzerő, kulturális vonzerő, történelmi vonzerő, események, fesztiválok, család látogatások, üzleti események. (KOVÁCS, 2003).

A fentebb leírtak alapján elmondható, hogy kiemelkedő szerepet tölt be a vonzerő a turizmusban, hiszen ezzel lehet az utazókat egy adott helyre csábítani.

2.5.1. A vidéki turizmus bemutatása

A vidéki turizmusra sem született egységes definíció abból kifolyólag, hogy a vidék számára sincs egységes értelmezési rendszer. Tág keretek között az adott területnek az erőforrásainak hasznosítását értjük.

A vidéki turizmus egy átfogó halmaz, ami magába foglalja a turizmus egyes formáit és csoportjait. Jellemzője, hogy vidéki környezetben találhatóak a szolgáltatások, amik egyben egy komplex terméként figyelhetők meg (FEHÉR-KÓRÓDI, 2009).

PISKÓTI (2016) szerint a következő célcsoportok alakultak a vidéki turizmusban: külföldi nyugdíjasok urbanizált területekről, tehetősebb városi nyugdíjasok, olyan középkorúak, akik az aktív pihenést részesítik előnyben, természetbarát fiatalok, sokgyerekes családok.

A vidéki turizmusnak a helyi értékeknek megfelelően különböző változatai alakultak ki. Ezek a falusi turizmus, az ökoturizmus, az agroturizmus és a tematikus utak.

A falusi turizmus egyfajta térhasználati mód és gazdasági tevékenység, ami a helyi erőforrásokra alapozza a turisztikai termék létrehozását. Nagyban hozzájárul a vidék fennmaradásához, mivel a vidéken élő családoknak jövedelem kiegészítést tesz lehetővé, illetve a falufejlesztést segíti elő.

Az ökoturizmus kötődik a fentebb bemutatott falusi turizmushoz. Az alapja a természet, hiszen a résztvevők azt kívánják feltárni és védeni. A programok nemzeti parkokban vagy tájvédelmi körzetekben történnek. Az ökoturizmus a falusi vendéglátással gyakran egybekötött programot alkot.

Az agroturizmus a mezőgazdasági termékek idegenforgalmi értékesítését teszi lehetővé. Fontos eleme a termékek közvetlen felhasználása feldolgozott formában és a helyben

fogyasztás (borok, sajtok, zöldségek). Az agroturizmus magába foglalja még az aktív részvételt a mezőgazdasági termelés folyamataiban, például a szüretelés vagy a lekvárfőzés.

A tematikus utak lehetnek egy tájegység jellegzetességei, amik hangsúlyozásával turizmus épül rá. Ilyen utak közé tartozik a borút, aminek az alapja a különböző borvidékeken fellelhető szőlészeti vagy borászati tevékenység. Az úton haladva megismerhetik az érdeklődők a bor történetét, a jellegzetes fajtákat és a termék előállításának egyes fázisait. (KÖNYVES-HERBÁLY, 2006)

2.6. A turizmus és a vidékfejlesztés kapcsolata

A mezőgazdasághoz szorosan kapcsolódik a turizmus néhány fajtája. Példaként kiemelve a lovas turizmust és a vadászturizmust. Tehát kiegészítő jövedelemszerzési lehetőséget biztosít a vidékieknek, mert piacot teremt a termékeiknek.

Az idegenforgalom által munkahelyeket biztosít. A turizmus és a turistákkal való kommunikáció során új ismeretekkel bővül a vidékiek tudása.

A turizmus képes hagyományokat újjáéleszteni és fenntartani a vidéki területeken (LENGYEL 1999, KÓRÓDI 2006).

2.7. A fesztivál definíciója

A fesztiválok definíciója tág keretek között mozog, mert országonként is eltérő lehet, amit a fogalma alatt értünk. Példaként kiemelve Olaszországban a karneválokat, fiestákat is fesztiválnak nevezik, míg az angolszász országokban a kulturális értékeket közvetítő rendezvényeket tekintik csak annak. A germán országokban is különböző, hiszen az esetükben a fesztiválok központjában a gasztronómia áll. Ebből is látszik, hogy széles skálán mozog a fesztivál fogalma (JÁSZBERÉNYI et al., 2017).

Harry van Vliet holland professzor szerint öt jellemzőből tevődik össze a fesztivál. A helyszín biztosításából, a rendszeres és előre meghatározott időpontból, a meghirdetett programokból, az egyedülálló élményekből és a nem mindennapi helyzetekből (VAN VLIET, 2019).

A Magyar Fesztivál Szövetség által meghatározott definíció nagyban megegyezik a holland professzor gondolataival: „fesztiválnak nevezhető minden olyan – egy vagy több téma köré szerveződő, rendszeresen megrendezésre kerülő, egy vagy több helyszínen zajló,

meghirdetett programmal rendelkező – kulturális, művészeti, gasztronómiai, sport vagy egyéb eseménysorozat, amelynek célja, hogy közönsége részére kiemelten színvonalas, értékközvetítő, minőségi ismereteket is bővítő és egyben szórakoztató, szabadidős közösségi élményt nyújtson.” (KOPPÁNY et al., 2020)

2.7.1. A fesztiválok csoportosítása

A fesztiválokat tipizálhatjuk időtartam, vonzáskörzet, gyakoriság és téma alapján. Időtartam szerint beszélhetünk egy napos és több hetes fesztiválokról is. Jelentősége akkor jelenik meg, ha a fesztivál közösségformáló erejét vizsgáljuk vagy gazdasági hatását elemezzük.

Második csoport a vonzáskörzete, ami alapján lehet helyi, regionális, nemzeti vagy nemzetközi. A vonzáskörzet meghatározásnak a költségvetés tervezésében, továbbá a kommunikációs stratégia hatékonyságának maximalizálása esetében elengedhetetlen.

A gyakoriság alapján lehet egyszeri vagy periodikus a fesztivál. Az egyszeri megrendezésű napjainkban csak rendezvénynek számít már.

Téma szerint megkülönböztetünk négy csoportot. Az első a művészeti, amibe beletartozik a színház, zene, irodalom, multimédia. A következő csoport a tisztán amatőr művészeti és felmenő versenyek, ilyen a kórus vagy a színjátszó. Végül, a gasztronómiai csoport és az egyéb kategória következik. Egyébbe tartoznak a hagyományőrző programok, a sporthoz kötődő programok és a történelmi programok is.

Fesztiválszervező tagokat a Magyar Fesztivál Szövetség szintén négy csoportba sorolja:

- köztivál: a helyi közösségek bevonására utal, ilyen a Művészetek Völgye,
- gasztro-kulturális, ilyen a Szarvasi Szilvanap, Csabai Kolbászfesztivál,
- művészeti, ami a Budapesti Táncfesztivál,
- szépművészeti fesztivál, a Summerfest (JÁSZBERÉNYI et al., 2017).

2.8. A fesztiválok és a turizmus kapcsolata

A fesztiválok száma rohamos növekedésnek indultak a II. világháború után, ami a komplex kínálat miatt alakult ki. PICARD-ROBINSON (2006) szerint a fesztiválok, már részei lettek, annak a halmaznak, amit a turisták megkövetelnek, azonban sok fesztiválnak a helyiek

a célközönsége. Az 1960-as évektől az újonnan szervezett fesztiválok száma megnőtt és többen a turistákra helyezték a hangsúlyt, az ő igényeik kielégítésére.

A fesztiválnak közösségépítő és megerősítő hatása van, ami egy kulturális diverzitással párosul. Turisták számára is vonzó egy fesztivál a társadalmi befogadás és a szociokulturális hatásuk miatt.

MACLEON (2019) szerint elterjedtek a helyszínen nélküli fesztiválok, ami azt jelenti, hogy a helyi kultúrához egyáltalán nem kötődnek. Inkább egy globális mulatságként jellemzi, ahol az élményszerzés és fogyasztás a jellemző.

Napjainkban elterjedt probléma, hogy a fesztiválok nemzetközi irányba haladnak, így elveszítve a helyi értékeket. Azonban, a helyi fesztiválok nem olyan mértékben vonzzák a turistákat, ezáltal jövedelmezőségi szempontból életképtelen lesz. A fesztiválok gazdasági eszközzé válása sokszor a kultúra és az oktatási szempontok fölé kerekedik. Ezáltal, a fesztiválok elveszítik a helyi gyökereket és a tömegturizmus által könnyen egysíkúvá válhatnak, de a turizmus nélkül a fesztiválok fenntartása veszélybe kerülhet.

Egybevetve, a fesztiválturizmusnak nagy haszna lehet, de kerülendő a turisztikai desztináció¹, hogy túlkínálat ne alakuljon ki. Meg kell találni az egyensúlyt, ami a helyiek számára még élhető és a turisták számára is kielégítő (SMITH, 2009).

2.9. A fesztiválturizmus kereslete és kínálata

A fesztiválturizmus keresleti oldalát három tényező határozza meg:

- A turista motivációi: a szegmentálás alapjául szolgál, amiből kiderül, hogy mi alapján döntenek a turisták egy fesztivál tekintetében.
- A fogyasztói magatartása: azaz milyen programokon vesz részt, mit csinál a fesztiválon.
- A költségi szintje és szerkezete: mire mennyit költenek, hány napra érkezik a turista. A költségi struktúra elsődlegesen a jegy megvásárlása irányul, majd a szállás és a vendéglátó szolgáltatásokra.

Kínálati oldalról vizsgálva a fesztiválturizmust elsődleges lépés, hogy felmérést kell végezni, hogy a desztinációk milyen és mennyi turistát terveznek a desztinációba vonzani továbbá, hogy milyen fesztiválok kerülnek még megrendezésre a desztináción belül. Ennek

¹ Azt a területet foglalja magába, amit a turista célként jelöl ki magának (BERITELLI, 2011).

meghatározására szolgál a desztinációs esemény-portfólió. Kiemelten kezelendő, hiszen eltérő típusú események különféle pozitív hatásokkal járhatnak a desztináció turizmusát tekintve (JÁSZBERÉNYI et al., 2017).

2.10. A fesztiválok gazdasági hatásai és csoportosításuk

2.10.1. A fesztiválok gazdasági hatása

A fesztiváloknak gyakran kitűzött célja a helyi közösség gazdaságának javítása, illetve régiókból érkező tőke saját gazdaságba való beforgatása.

A fesztiválok tekintetében gazdasági hatások alatt a fesztiválból származó bevételeket, foglalkoztatottságokra mért hatását vizsgáljuk a régióban (YEOMAN et al., 2009). Általában a legkiemelkedőbb pozitív gazdasági hatások közé soroljuk a helyi szolgáltatások és termékek esetében a hozzáadott értékek növekedését, vagy a foglalkoztatottság fellendülését, végül a helyi lakosok bevételnövekedését is. Piacon kívüli pozitív hatások is megjelennek a fesztivál megrendezésével, példaként kiemelve a fesztiválnak helyszínt adó város vagy régió imázsának emelését. Ezen kívül a fesztiválok fellendítik a helyi közösségi életet és szolidaritásra buzdítanak másokkal szemben. Végül, a fesztiválokat a politikai élet is előszeretettel emeli ki teljesítményük népszerűsítésére. Azonban, ezek sokszor számadatokkal nem megfoghatók. (KIM, 2008)

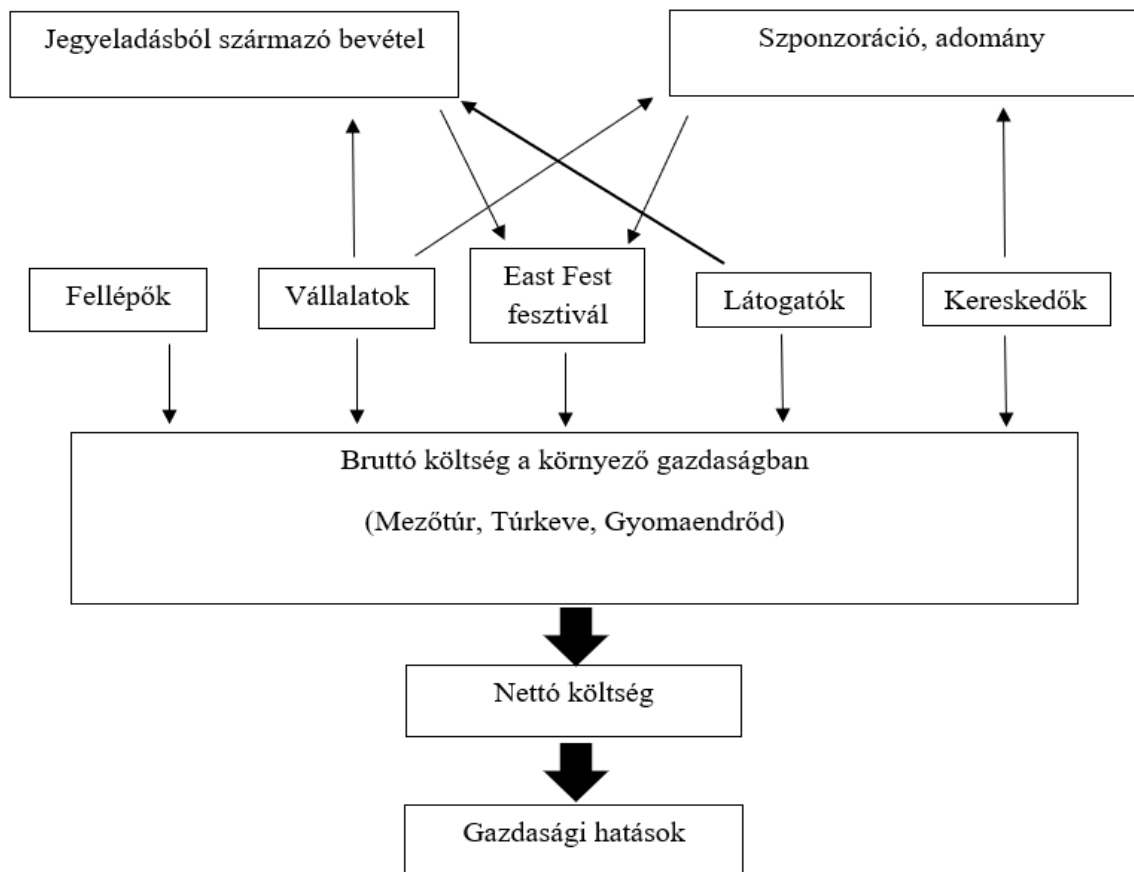
2.10.2. A gazdasági hatások csoportosítása

Gazdasági hatásokat három csoportba tudjuk sorolni, ezek a közvetlen, a közvetett és az indukált. Közvetlen hatásként jelenik meg az idegenforgalomra gyakorolt hatás. Ezen kategóriában a legkiemelkedőbb a fesztiválon résztvevők költségeiből származó bevétel vagy másként megfogalmazva a fesztiválon résztvevők igényeinek kielégítését szolgáló cégek értékesítési bevételeinek növekedése. (YEOMAN, 2009)

A közvetett gazdasági hatás alatt azt értjük, ami a fesztiválon megjelenő vállalkozások beszállítóira gyakorol hatást. Mivel a vállalkozásnak megnőtt a kereslete, így a beszállítóinak is párhuzamosan nő.

Végül indukált hatás az, ami a közvetlen és közvetett hatásból származó bevételnövekedést a cég dolgozói vagy tulajdonosi köre elkölt (JÁSZBERÉNYI et al., 2017).

A 2. ábrán a gazdasági hatással kapcsolatos kiadások és bevételek áramlása látható.

2. ábra: Fesztivált érintő kiadások és bevételek áramlása

Forrás: saját szerkesztés

3. ANYAG ÉS MÓDSZER

3.1. Anyag: Mezőtúr bemutatása

3.1.1. Földrajzi jellemzők

Mezőtúr az Észak-alföldi régióban található, azon belül pedig Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében.

A régió az ország északkeleti részén található és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyén kívül ide tartozik még Hajdú-Bihar vármegye és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye is. A régió lakónépesség számát tekintve a második helyet foglalja el, hiszen előtte csak a Közép-magyarországi régió található. Ennek ellenére az is elmondható róla, hogy a lakónépessége az évek során fokozatosan csökkent. Ez annak is köszönhető, hogy azon régiók közé tartozik, ahol jelentős az elvándorlás, ami nagymértékben arra vezethető vissza, hogy a foglalkoztatottsági ráta az országos átlag alatt található. Gazdaságát tekintve a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és a halászat nemzetgazdasági ágakban tevékenykedő vállalkozások száma kimagasló, azonban a szolgáltatásban foglalkoztatottak aránya messze az országos átlag alatt helyezkedik el. (<https://www.oeny.hu/oeny/teir/#/>)

A vármegyéhez 9 járás tartozik és 78 település, amiből 22 város, aminek Mezőtúr is egyike. A vármegye keleti részén figyelhető meg a Mezőtúri járás, aminek székhelye Mezőtúr, területe 290 km² (3. ábra). A városon a Hortobágy-Berettyó főcsatorna folyik végig. (<https://www.oeny.hu/oeny/teir/#/>)

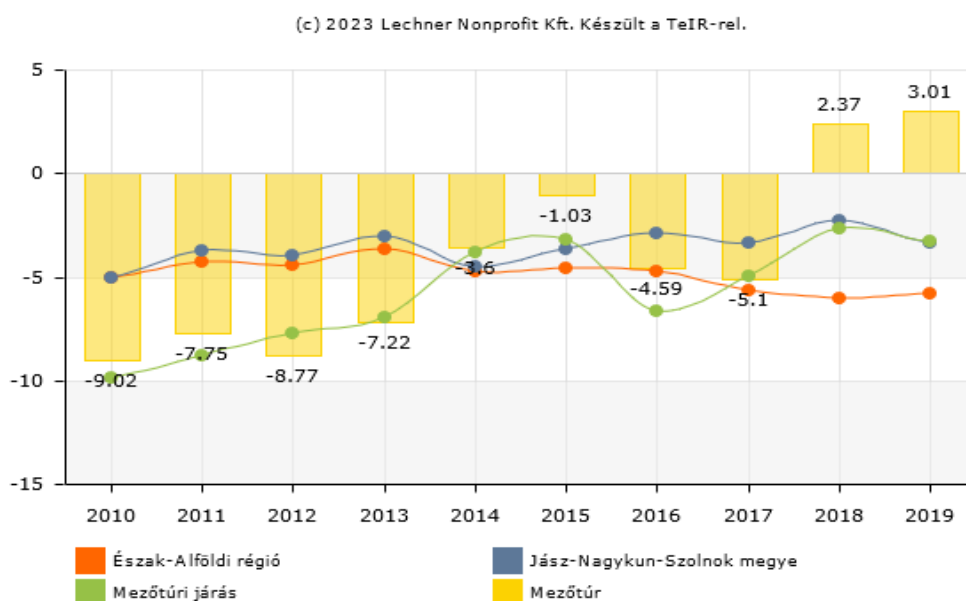

3. ábra: Mezőtúr elhelyezkedése Magyarországon

Forrás: saját szerkesztés

3.1.2. Társadalmi jellemzők

Mezőtúr lakónépessége 15 935 fő. 2010 óta közel 2000 fővel csökkent a népessége. A város esetében természetes fogyást figyelhetünk meg, jelentősen meghaladva az országos átlagot is. Azonban az odavándorlás esetében pozitívum, hogy az elmúlt évekhez képest nőtt az odavándorlók száma, míg az elvándorlás elmúlt évekhez képest csökkent (4.ábra). Tehát ebből az következik, hogy a vándorlási különbözet pozitív irányba lendül, méghozzá a 2019-es évet tanulmányozva a vándorlási egyenleg +3,01. Munkanélküliek száma 2010 óta 1/3-ra csökkent, ami jelentős előrelépés, illetve a pályakezdő munkanélküliek száma is lentebb helyezkedik el, mint az országos átlag. (<https://www.oeny.hu/oeny/teir/#/>)

4. ábra: Vándorlási egyenleg Mezőtúr esetében

Forrás: TeIR

3.1.3. Gazdasági jellemzők

- Mezőgazdaság

Mezőtúr gazdasága elsődlegesen a mezőgazdaságra koncentrálódik. Növénytermesztés és állattenyésztés egyaránt megtalálható. Legtöbbször búzát és napraforgót vetnek, de zöldség- és fűszernövények is egyre nagyobb teret hódítanak. Az állattenyésztés stagnált az elmúlt években, de legtöbbször a szarvasmarhával foglalkoznak, de emellett juh- és sertésenyésztés is megtalálható. Továbbá, Mezőtúr határában egy bivalyrezervátum is megfigyelhető. (<https://mezotur.hu/>)

- Ipar

Iparát tekintve főként téгла- és cserépiparral foglalkozó vállalkozások működnek. Ilyen például a Wienerberger vagy az ALTEK is, de több fémipari vállalkozás is fellelhető. Ilyen az FF Fémfeldolgozó vagy a VART-Speciál Kft. Elektronikával foglalkozó vállalkozások is vannak, például a Rafi Hungária vagy a LEDFAK. Mezőgazdasághoz szorosan kapcsolódó vetőmagüzem is fellelhető, a Syngenta.

- Szolgáltatás

Szolgáltatások esetében elsőként kiemelendő az oktatás. Mezőtúron három középiskola működik, azonban a felsőoktatási intézmény az elmúlt években bezárásra került. A működő általános- és középiskolák 93%-ban biztosított az internetelérés, ezzel is segítve a könnyebb és hatékonyabb tanulást.

Orvosi ellátásért a Mezőtúri Kórház és Rendelőintézet felel, amit a 2010-es években korszerűsítettek. Azonban, súlyos szakemberhiánnyal küzd az intézet.

Infrastruktúrához hozzájárul a vasútállomás és az autóbusz-állomás is. A városon belül kiépített kerékpárutak biztosítják a kerékpárral közlekedőknek a biztonságos közlekedést.

(<https://mezoturistak.hu/mezotur-es-tersege/>)

- Mezőtúr turizmusának jellemzői

Mezőtúr turisztikai programokat biztosít a helyiek és a turisták számára is egyaránt. A hagyományörzés jegyében több program is megtalálható, amik lehetnek szezonálisak, mint a Túri Vásár, de vannak egész évben látogatható programok is, ilyen a Fazekas Múzeum vagy a Badár Emlékház és Kerámiák. Azonban a fiataloknak is tartogat számos kikapcsolódási lehetőséget a város főként nyáron, amikor megrendezésre kerül az East Fest vagy az ArTúr Fesztivál, ahol főként hazai előadókat lehet megtekinteni, de sok esetben külföldről is érkeztek már.

A város egyik jelképe a Belvárosi Református Nagytemplom. Középkorig visszanyúló múlttal rendelkezik, de az idők folyamán többször lerombolták vagy átépítették. Kívülről a stílusa klasszicista, belülről késő barokk jellemzi. Befogadóképességét tekintve összesen 4000 fő fér el az állóhelyekkel együtt.

Mezőtúrt a kerámia fővárosának is nevezik, hiszen itt található a Badár Emlékház és Műhely, illetve a Túri Fazekas Múzeum is. A Badár Emlékház Badár Erzsébet egykori házában került kialakításra, amiben a Badár-dinasztia alkotásai kerültek kiállításra. A fazekasműhelyben

napjainkban is fazekas dolgozik, ahol több kézműves foglalkozás is megrendezésre kerül. Mezőtúron a 19. század közepétől terjedt el a cserépedények készítése. Legkiemelkedőbb Badár Balázs, aki által európai szinten megismerhették a mezőtúri fazekas munkákat. Napjainkban 10 fazekasműhely működik. A jelenlegi fazekasok sikerei közé tartozik, hogy 2009-ben a mezőtúri fazekasság a Szellemi Kulturális Örökség magyar nemzeti listájának tagja lett. (<https://meztur.hu/wp-content/uploads/2019/07/MEZ%C5%90T%C3%9ARista-2016.pdf>)

Szezonális programok közé tartozik az ArTúr Fesztivál és a Túri Vásár, illetve a járás legnagyobb rendezvénye az East Fest fesztivál. Az első Túri Vásár 1411-ben került megrendezésre, ami akkor országos jelentőséggel bírt. Közösségi-kulturális rendezvényként 1968-ban rendezték meg, majd az 1970-1980-as években jelentős idegenforgalmi látványosság volt. Az 1990-es években azonban elvesztette országos ismertségét, a fazekasság gazdasági szerepének csökkenése által, illetve a gyorsan elszaporodó vidéki rendezvények miatt. Lokális szinten napjainkban is a város egyik legkiemelkedőbb rendezvénye, ami 2001-ben kiegészült az ArTúr Fesztivállal, amely egy hetes szórakozási lehetőséget biztosít az érdeklődőknek. A Túri Vásár továbbra is a helyi identitás és imázs megerősítésében kiemelkedő szerepet tölt be. (CSURGÓ, 2018)

- **East Fest**

Az első East Fest fesztivál 2012-ben került megrendezésre és azóta is július végén várja a látogatóit. 2020-ban és 2021-ben azonban a Covid-19 járvány miatt nem került megrendezésre. A szervezést az East Fest Event Kft. végzi, Soós Péter vezetésével. A 7. ábrán az East Fest logója látható.

5. ábra: East Fest logó

Forrás: <https://tinyurl.com/mup8cdkr>

A fesztivál folyamatos növekedésen ment keresztül az évek során. A 2012-es East Fest még csak három napos volt és az érdeklődők száma 5000 főre tehető. 2014-ben megrendezésre kerülő fesztiválra már közel 40.000 fő érkezett. 2017-ben volt először öt napos a rendezvény, több mint 400 előadóval és 50.000 fő látogatóval. A következő években a 2017-es év mintájára szerveződött a fesztivál, ami azóta is folyamatos növekedést produkál a látogatottság tekintetében. Az elmúlt években számos külföldi fellépő előadása is megtekinthető volt, kiemelve AronChupa, Fedde le Grand és R3HAB előadását, mint világszinten ismert lemezlovasok.

Az East Fest szervezői minden évben biztosítanak lehetőséget a kedvezményes áron való bejutáshoz. A fesztiválra érkezőknek a MÁV-Start Zrt. is közreműködik a költségbarát utazásához, hiszen a fesztivál ideje alatt a mezőtúri állomásig az utazóknak 50%-os másodosztályú jegyet biztosít, amennyiben a fesztiválon kijelölt helyen lebélyegzésre kerül a jegy.

Egyetemisták részére is megtalálhatóak kedvezmények, ilyen például az East Fest Facebook-oldalán kijelölt szavazás. Azon egyetem diákjai, akik a legtöbb szavazatot gyűjtik össze a szavazásban, közülük közel 200 hallgató ingyenesen vehet részt az öt napos fesztiválon. Szintén Facebookon elérhető szavazáson keresztül nyerhetnek ingyen belépőket a legtöbb szavazatot beküldő megye lakói közül 100 fő.

Határon túli településeknek is kedveskednek a szervezők, hiszen minden évben kiválasztanak 5 db települést, aminek lakói ingyenesen vehetnek részt a fesztiválon.

Természetesen minden kedvezmény a személyes okmányok felmutatásával és regisztráció útján elérhető, elkerülve így a csalásokat. (https://hu.wikipedia.org/wiki/East_Fest)

3.2. Módszer

A következőkben a kutatás módszerének bemutatása történik. A kutatásban egyaránt megjelenik primer- és szekunder kutatási módszer.

- Szekunder kutatás

Mindenekelőtt, a kutatás megkezdését megelőzően a témával kapcsolatos szakkönyvek, szakcikk, tanulmányok feltárása történt, ami a szakirodalmi áttekintés fejezetben bemutatásra

került. A szekunder adatok által rálátást kaptam a kutatás témáját érintő definíciókra és összefüggésekre.

- Primer kutatás

A település feltárása után, kérdőíves felmérést végeztem, aminek a témája a város, illetve a járás legnagyobb turisztikai vonzerővel bíró rendezvénye, az East Fest fesztivál. Két kérdőív került elkészítésre, amiben megkérdeztem elsőként a fesztiválon valaha résztvevőket a fesztivállal való elégedettségükről, illetve fejlesztési javaslataikról. A másik kérdőívben azok megkérdezése történt, akik mezőtúri lakosok, de nem jártak még az East Festen. Ez esetben a célom az okok feltárása, hogy miért tartózkodnak a rendezvényen való megjelenéstől, illetve a fesztivál által keletkezett mellékhatásokról kérdeztem a kitöltőket. A két kérdőív által a keresleti és a kínálati oldal feltárása is megtörtént.

A kérdőívek a Google Forms felületén kerültek összeállításra. A kérdőíves felmérés egyaránt tartalmazott nyitott és zárt kérdéseket is, illetve feleletválasztós és több válaszlehetőséget megjelölő kérdéseket is. A kitöltés anonim módon és önkéntes formában történt.

A kérdőíves felmérés eredményeként egy helyi nevezetességeket tartalmazó programcsomag is kidolgozásra került, mint lehetséges fesztiválprogram. A mintaprojekt egy pályázati felhívás alapján történő, kidolgozott fejlesztési lehetőség, ami a helyi hagyományokon alapszik. A projekt keretei között SWOT-analízis is elkészítésre került, ami alapján a város erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit határoztam meg.

4. EREDMÉNYEK

4.1. SWOT-analízis

A projekt összeállítását egy SWOT-analízissel kezdtem, az anyag fejezetben leírtak alapján (2. táblázat). Ezáltal Mezőtúr földrajzi, gazdasági, társadalmi jellemzői és turizmusa alapján megtudtam a város erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

2. táblázat: Mezőtúr város SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
• Jó minőségű termőföld. • Kiváló közép fokú oktatási intézmények. • Fejlett infrastruktúra. • Jó minőségű termálvíz. • Fejlett civil szervezetek. • Jelentős hatáskör. • Gazdag történelmi múlt és kulturális hagyományok.	• Kis- és mikrovállalkozások aránya csökkenő. • Csökkenő népesség. • A közösségi terek száma alacsony. • Felsőoktatásban végzettek elhelyezkedési lehetősége korlátozott.
Lehetőségek	Veszélyek
• Növekvő igény a hagyományőrző- és fesztiválturizmus iránt. • Az önkormányzat és a vállalkozók együttműködése iránti növekvő igény. • Növekvő odavándorlás. • Együttműködések iránti növekvő igény a közintézmények között térségen és járason belül. • Helyi termékek iránti növekvő igény.	• Befektetők száma csökkenő a gazdasági válság miatt. • Inaktívak aránya növekvő. • Nagyobb városoknak növekvő elszívó hatása. • Az önkormányzati bevételek átcsoportosítása a működésre.

Forrás: Mezőtúr város (2013) alapján saját szerkesztés

SWOT-analízis alapján kiemelendő erősségek, hogy Mezőtúr kiváló természeti adottságokkal rendelkezik, termőföld és termálvíz tekintetében is. Mindemellett, fejlett civil szervezetek működnek azon túl, hogy jelentős hatáskört tölt be a térségen belül a város. A lehetőségek figyelembevételével a város kiváló alapot biztosít a turizmus fejlesztésének, hiszen

gazdag történelmi múlttal és hagyományokkal is rendelkezik, ennél fogva lehetőségként kihasználva a fesztiválturizmus és a hagyományörző programok, továbbá a helyi termékek iránti növekvő igényt.

Gyengeségek származnak abból, hogy jelentős a kis- és mikrovállalkozások aránya. A közösségi terek száma kevés, illetve a felsőoktatásban végzetek elhelyezkedési lehetőségei is korlátozottak. Az előbb felsoroltak is nagymértékben előidéztek a népességcsökkenést a városban azon felül, hogy a gazdasági válság miatt a befektetők száma csökken és a nagyobb városok elszívó hatása érvényesül. Ennek következtében előregedés figyelhető meg, így az inaktív aránya emelkedik Mezőtúron.

4.2. SWOT-elemzés alapján lehetséges fejlesztési alternatívák

- Turizmusfejlesztés

Mezőtúr gazdag történelmi múlttal rendelkezik, illetve hagyományokban is bővelkedik. Ennél fogva, a múltját és az egykori szokásokat fel kell tárni, jobban megismerni. A vásártartás vagy a fazekasság történetének ismertetése vagy a helyi jellegzetes ételek, mint a topogó, bicskás vagy a túri perccel szélesebb körben terjesztése. A város esetében a helyi, illetve a környező települések fesztiváljaira való kitelepülés is hozzájárulna a fiatalok, illetve az odalátogatók körében a tudásuk fejlesztéséhez, a település vonatkozásában. Ezáltal nagyobb hírnévre tenné szert a város és jobban vonzaná a turistákat.

- Szórakozóhelyek létesítése

Jelenleg nagyon csekély a szórakozóhelyek száma Mezőtúron, így sokszor a fiatalok elvándorlását ez is befolyásolja, hogy nincs számukra megfelelő hely a kikapcsolódáshoz. Jó lehetőség lenne fiatalok számára kialakított, biztonságos szórakozóhely, ahol kellemesen eltölthetik az idejüket. Ezzel a lépéssel mérsékelni lehetne a fiatalok elvándorlását, mert csökkentené azt az érzést bennük, hogy a város szórakozási lehetősége csekély. Továbbá, az előregedő társadalmat is orvosolni lehetne a városban ezáltal.

- Munkahelyteremtés

A városban természetes fogyás figyelhető meg, ami annak is köszönhető, hogy nincs elegendő munkahely. Ugyanúgy, mint az előző esetben, itt is mérsékelni az előregedő társadalom problémáját. Felsőoktatásban végzett fiatalok ezért sem térnek vissza sok esetben Mezőtúrra, mert nem tudnának elhelyezkedni a szakmájukban. Lényeges tényező a

munkahelyek hiánya a középkorúak elvándorlásának tekintetében is, hiszen sokszor ez idézi elő a lakóhely megváltoztatását. Megoldást jelentene különféle képzések indítása felnőttek számára, amikből a városban, illetve a járásban hiány van, ezzel olyan versenyképes szakmára tehetnének szert, amivel helyben el tudnának helyezkedni. Továbbá, a képzések csökkentenék a térségben a szakképzett munkaerő hiányát. Jelen esetben az egészségügyet emelem ki, hiszen jelentős munkaerőhiánnyal küzd. Abban az esetben, ha indulna ápoló felnőttképzés a városban mérsékelni lehetne a problémát, illetve a felsőfokú oktatásban végzett fiatal orvosok is szívesebben térnének vissza a városukba dolgozni, ha az ápolók számának növekedése miatt egy főre kevesebb feladat jutna, így nem alakulna ki túlterheltség az egészségügyben.

A következőkben a fejlesztési alternatívák közül a turizmusfejlesztést emelem ki és tekintek rá kitörési pontként. Először a kérdőíves kutatásban jelenik meg, majd az azt követő kidolgozott mintaprojektben.

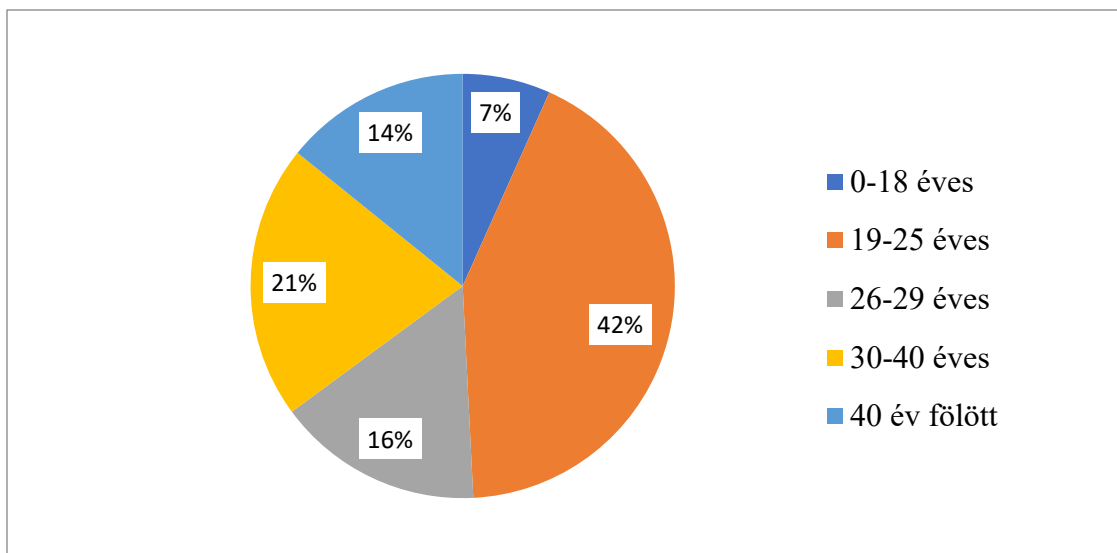
4.3. Kérdőív kiértékelésének bemutatása

A kérdőívet komplex módon állítottam össze, ami két egymástól eltérő kérdéssort foglal magába, így nem csak a fesztiválon résztvevők elégedettségét mértem fel, hanem a mezőtúri lakosok véleményét is megkérdeztem a fesztivállal járó mellékhatásokkal kapcsolatban. A kérdőívet 205 ember töltötte ki, amiből 132 fő vett részt a fesztiválon és 73 fő mezőtúri lakos, de még nem vett részt az East Festen.

4.3.1. Keresleti oldal

Demográfiai adatok

Elsőként az East Festen már részt vettek véleményét fejtem ki. A kérdőívet 60 nő és 73 férfi töltötte ki. A korukat tekintve elmondható róluk, hogy a fesztivál a fiatal korosztályt vonzza leginkább, ami a 19-25 éves kort rejti, hiszen a kitöltők közel fele ebbe a kategóriába tartozik (7. ábra). Azonban az East Festen a 40 év feletti szórakozni vágyókat is megfigyelhetjük, hiszen közel azonos százalékban vannak a 30-as évek környékén járó emberek, mint a 40 év felettiiek. Ez esetben a fesztivál szervezőinek fontos olyan előadókat és programokat szervezniük, ami a fiataloknak is és az idősebb korosztálynak is kedvező.

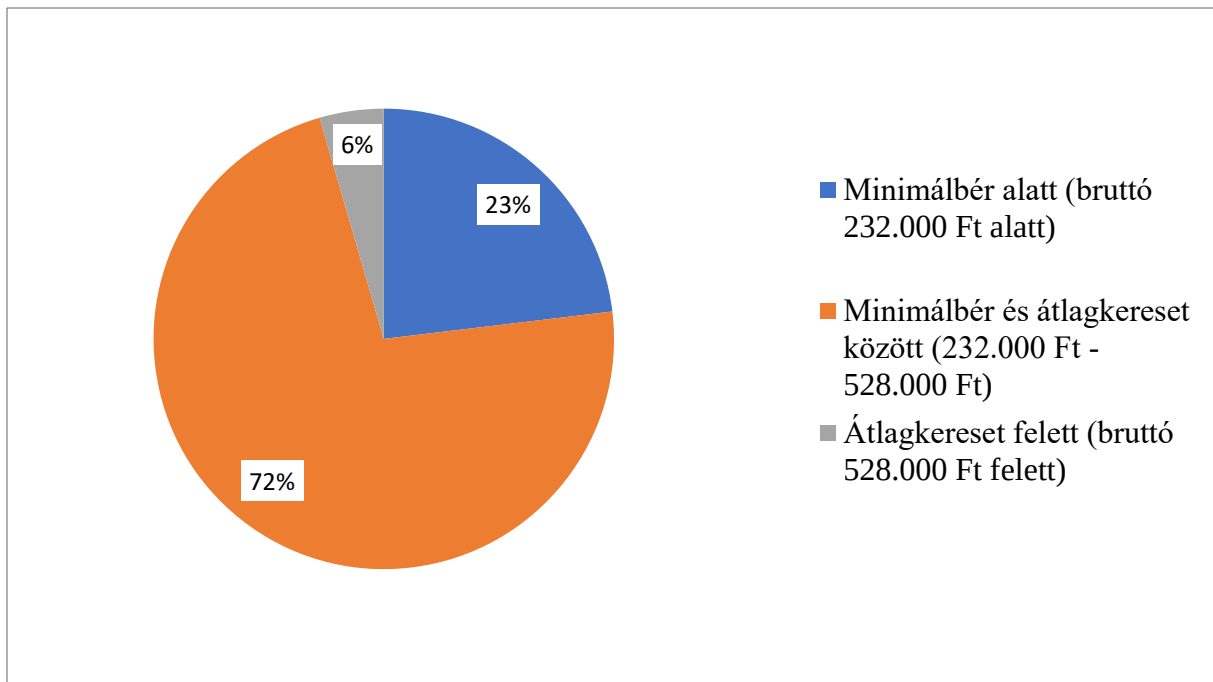
6. ábra: A kérdőívet kitöltők életkor szerinti megoszlása

Forrás: saját szerkesztés

Lakóhelyet tekintve a kitöltők legnagyobb része az East Festtel azonos vármegyéből érkezett, ami Jász-Nagykun-Szolnok vármegye. Ezt követően a fesztiválizók nagy része a szomszédos vármegyéből látogattak el a fesztiválra. Azonos arányban Bács-Kiskun vármegyéből, Csongrád-Csanád vármegyéből, Heves vármegyéből és Békés vármegyéből érkeztek Jász-Nagykun-Szolnok vármegye után. A fesztiválról elmondható, hogy a környező területekről érkeznek a látogatók, főként az Alföld területéről, hiszen a Dunántúlról, például Veszprém vármegyéből, Fejér vármegyéből, Tolna vármegyéből vagy Zala vármegyéből egy látogató sem érkezett a kitöltők közül.

A válaszadók legnagyobb százalékban, azaz negyede tanuló, egyetemista. Továbbá, nagy létszámban vettek részt az agrárszektorban tevékenykedők és az oktatásban résztvevők is, például tanárok, óvodapedagógusok. A már említett csoportokat a vendéglátósok és az egészségügyi dolgozók követték, majd a gyári dolgozók és a nyugdíjasok. A kitöltők között azonban megtalálhatóak jogászok, banki ügyintézők, köztisztviselők és pályázati írók is egyaránt.

Következő kérdésben kitértem a jövedelmi helyzetükre. A válaszadók 2/3-a minimálbér és átlagbér közötti havi jövedelemmel rendelkezik és csak 4% választotta az átlagbér feletti opciót (8. ábra). A kitöltők foglalkozásával összevetve a jövedelmeket, az a következtetés vonható le, mivel magas a tanulók száma, így az ő esetükben a jövedelem még nulla vagy alacsony, tehát, a kitöltők között a többségi alacsony jövedelmet ez is befolyásolhatja.

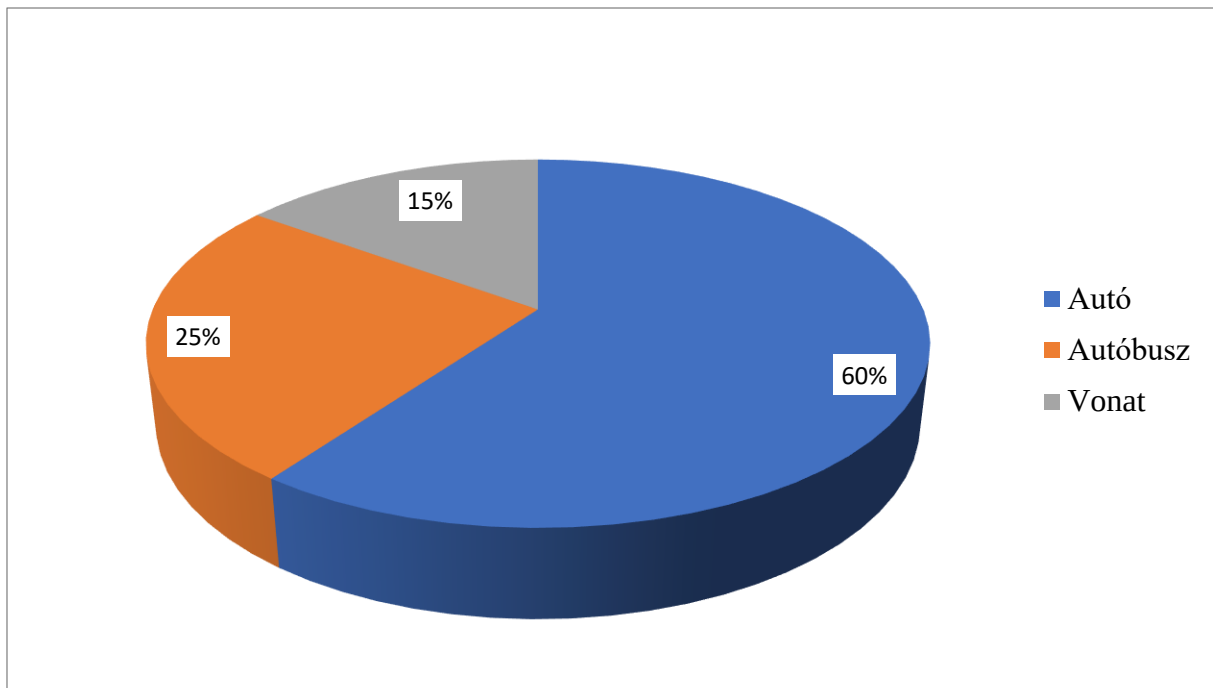
7. ábra: A látogatók havi jövedelme

Forrás: saját szerkesztés

A fesztiválon résztvevőktől a következő kérdésben megkérdeztem, hogy milyen formában vettek részt az East Festen. A legtöbben fesztiválozóként voltak jelen az elmúlt években, de a kitöltők közül közel 20-an szolgáltatók voltak 132 főből, illetve volt 4 ember a szervezők képviselőjében is. A kérdés célja az volt, hogy megtudjam minden résztvevő nézőpontját, akár a szervező szempontjából vagy a vendégek nézőpontját is megismerhessem.

A fesztiválra utazók által igénybe vett közlekedési eszközök

A fesztiválozók közül, akik nem Mezőtúron laknak, a fesztivál helyszínét legtöbben autóval közelítették meg, de nagy arányban használnak tömegközlekedést is (9. ábra). A tömegközlekedést használó fesztiválozók azért választhatják többen az autóbust, mert a fesztivál területéhez közel helyezkedik el az autóbusz-állomás és gyalog könnyebben megközelíthető, míg a vasútállomás messzebb megfigyelhető így, ha választani kell, többen választják az autóbust.

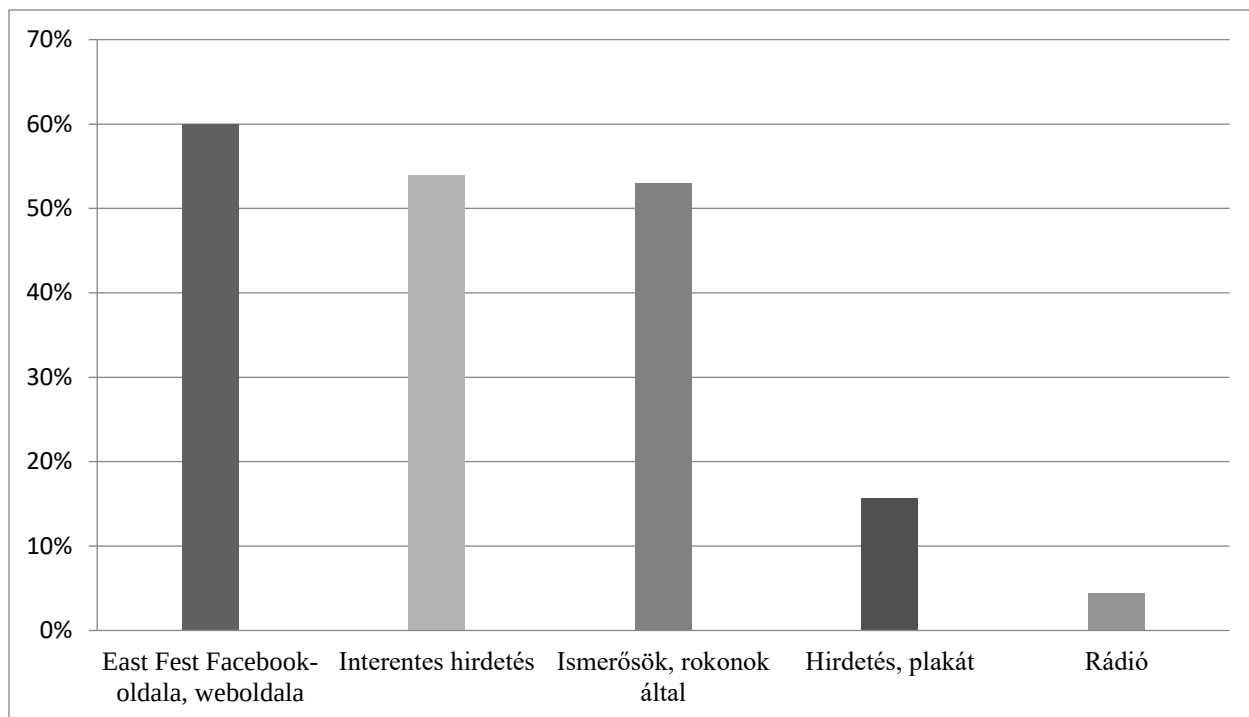

8. ábra: A fesztiválra utazók által igénybe vett közlekedési eszközök

Forrás: saját szerkesztés

Az információszerzés módja

Következőekben megkérdeztem azt, hogy honnan informálódtak a fesztiválozók (10. ábra). Legtöbben az East Fest Facebook-oldaláról és weboldaláról szereztek információt. A diagram alapján látható, hogy a következőkben az online hirdetésekre kellene nagyobb összeget fordítani, hiszen az online informálódás volt a legnépszerűbb, mert a kitöltők csak 15%-a szerzett tudomást plakátokról vagy szórólapokból és a rádióból való értesülés mindössze 5% volt. Ebből következtetve az online felületen történő hirdetés sokkal eredményesebb, mint a hagyományos papíralapú.

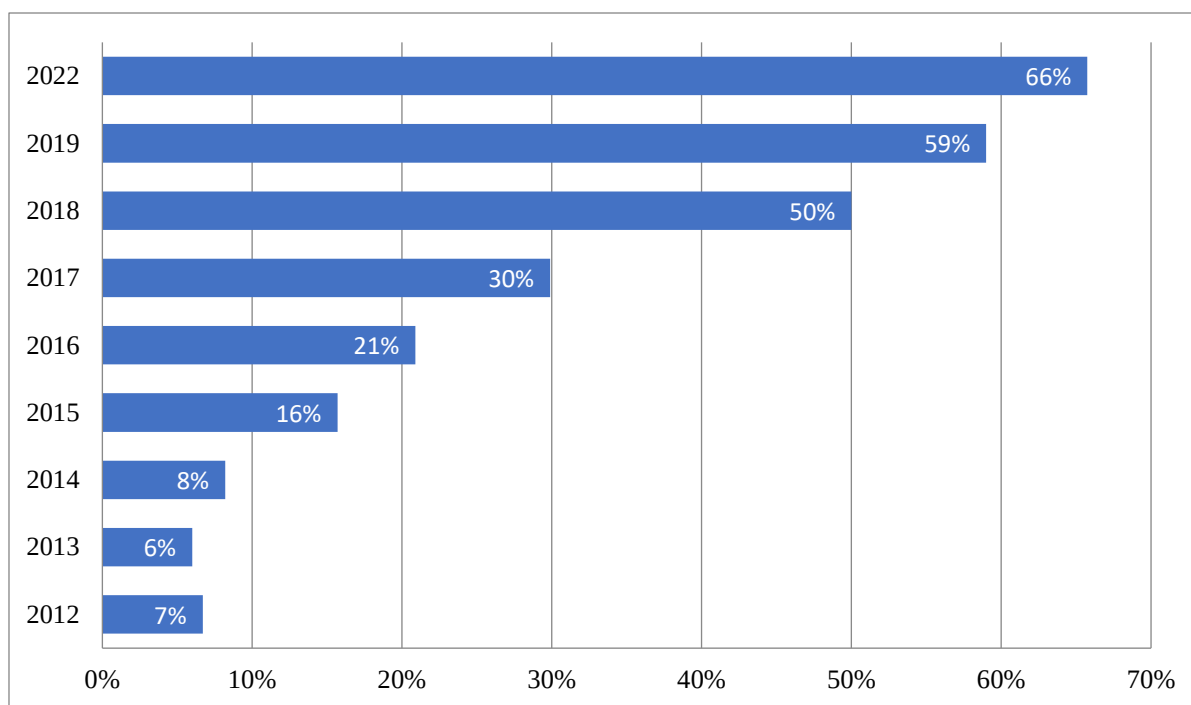

9. ábra: Az információszerzés módja

Forrás: saját szerkesztés

A fesztiválon résztvevők létszámának változása

Ezt követő kérdésemben a növekedés mértékét térképeztem fel, hogy milyen mértékben lépett előre a fesztivál a látogatottságot tekintve (11. ábra). A látogatók számában folyamatos növekedést figyelhetünk meg, hiszen a fesztiválozók legnagyobb számban 2022-ben vettek részt, illetve 2019-ben is jelentős látogatói létszám gyűlt össze. Kiugró év még a 2018-as év volt. 2020-ban és 2021-ben a koronavírus járvány miatt sajnálatos módon elmaradt a fesztivál, így azon évekből nincs mérhető adat. Az ábrából is megfigyelhető, hogy a fesztivál a látogatottságot tekintve növekvő tendenciát mutat és egyre nagyobb az érdeklődés az East Fest iránt. Ennélfogva, folyamatos színvonal emelésre van szükség és az árakat a lehető legkedvezőbb áron kell tartani, hogy az fesztiválozók érdeklődése töretlenül fennmaradjon.

10. ábra: **Látogatottság 2012-től 2022-ig**

Forrás: saját szerkesztés

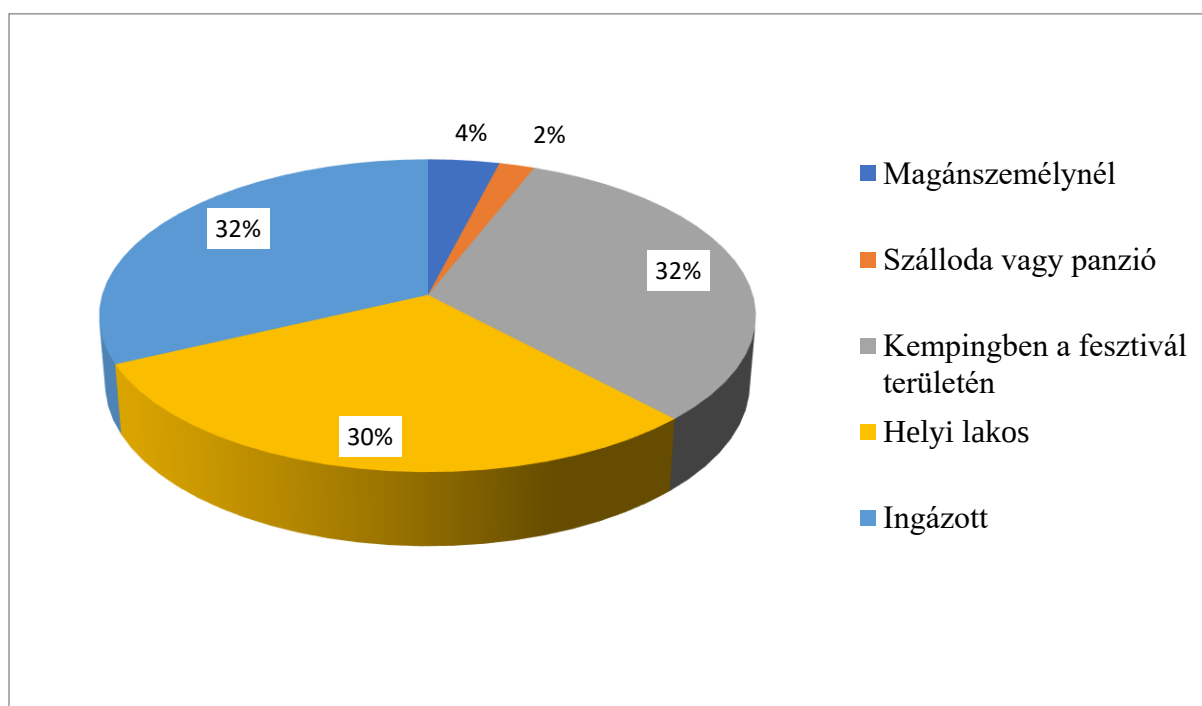
A belépőjegyek és a bérletek aránya

A fesztiválon legtöbbször négy, illetve öt napot töltenek, majd őket az egy napra látogatók száma követi a sorrendben. Ennek a magyarázata a következő kérdésben feltett válaszokkal magyarázom, ahol megtudtam, hogy a válaszadók 66%-a bérletet vásárol a fesztiválra, így teljesen kihasználva azt. - A fesztiválra napijegyet vagy bérletet lehet vásárolni, de sokkal költséghatékonyabb, ha már kettő vagy több napon tervez a látogató részt venni a koncerteken, akkor már a bérletet érdemes megvenni. – Tehát a magyarázata a négy, illetve öt napos részvételnek az, hogy a megvásárolt bérletet teljesen kihasználják a fesztiválozók, hacsak nem egy napra terveztek menni. Napijegyet egy napra és több napra csak 1/3-a vásárolt a kitöltőknek. Ebből is látszik, hogy sokan gondolják úgy, hogy inkább a bérletet veszik meg közel ugyanannyiért, mint két napijegyet, így egész időintervallumban kihasználhatják a fesztivál nyújtotta programokat.

A szálláshelyek értékelése

A következőkben a fesztiválozók szálláshelyét taglalom (12. ábra). A kérdőívből kiderült, hogy legtöbbször ingáztak, illetve a kempinget vették igénybe a fesztivál területén és elenyésző százalékkal szálltak meg magánszemélynél vagy szállodában, panzióban. A szállodák alacsony igénybevétele annak köszönhető, hogy a fesztivál helyszínétől messze

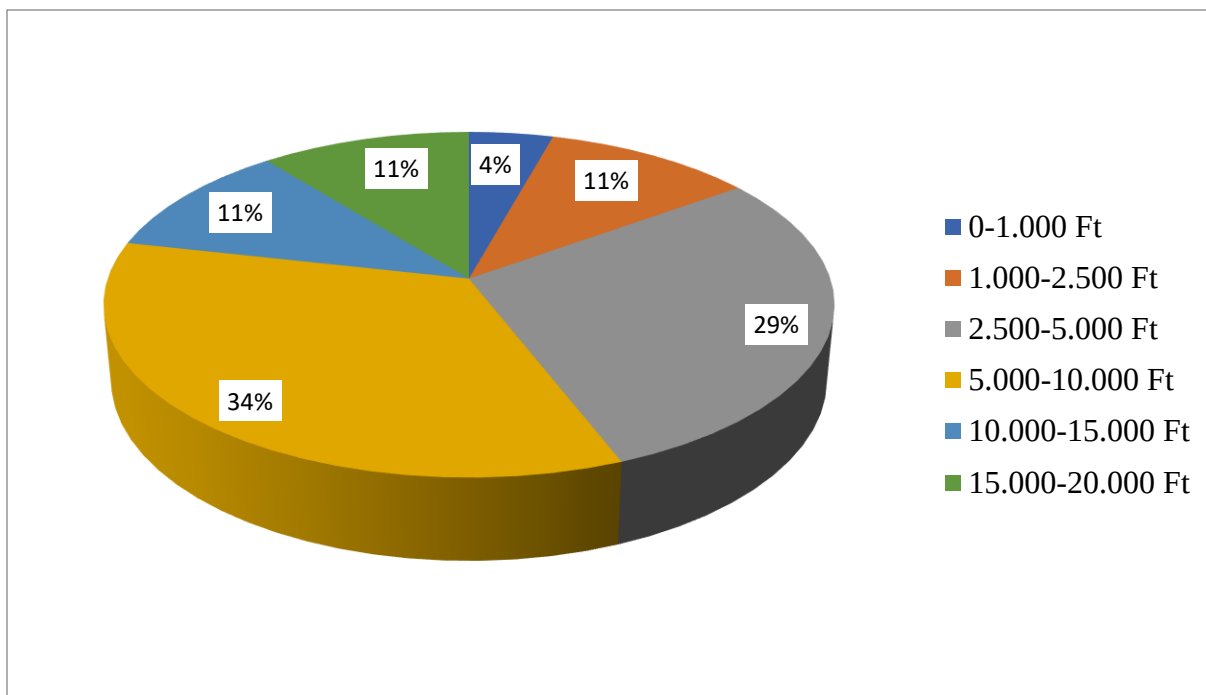
helyezkednek el a szálláshelyek, illetve nincs is akkora kínálat Mezőtúr esetében szálláshelyeket tekintve, így sokkal egyszerűbb az East Fest területén a kempingben elhelyezkedni. Előnye, hogy közel van a színpadokhoz és a programokhoz, illetve nagy terület áll rendelkezésre a fesztiválra érkező sátrazóknak, jóval kedvezőbb áron, a szálloda áraihoz képest, illetve egy olyan szabadságérzetet ad a fesztiválozóknak, ami egy fesztivál fő alkotóeleme. Mindemellett, a szervezők sok energiát fordítanak a kemping tisztaságának fenntartására, illetve a fesztiválozók szabadidejükben eltöltendő programok biztosítására. Ilyen például a kertmozi kialakítása a ligetben vagy a péksüteményes stand vagy a menüs étkeztetés biztosítása további díjak fejében a sátrazók részére. Ennélfogva, az említett előnyök felsorolása alapján az East Fest sokat fordít a fesztiválozók komfortérzetének lehető legmagasabb kielégítésére, illetve a sátrazók legkedvezőbb árak mellett történő ellátására. Az említettek alapján gondolhatja kedvezőnek a fesztiválozók nagy része és válassza inkább a kempinget az ingázás vagy a szállodák, panziók helyett.

11. ábra: Szálláshelyek megoszlása

Forrás: saját szerkesztés

Következő kérdésben az átlagos napi költségükre térek ki, amiből megtudtam, hogy legtöbben, 5.000-10.000 Ft-ot költenek a fesztiválozók egy nap, de sokan 2.500-5.000 Ft közötti intervallumban. (13. ábra). Közel azonos arányban, a fesztiválozók átlagos napi költsége 1.000-2.500 Ft-ig, illetve 15.000-20.000 Ft-ig alakult.

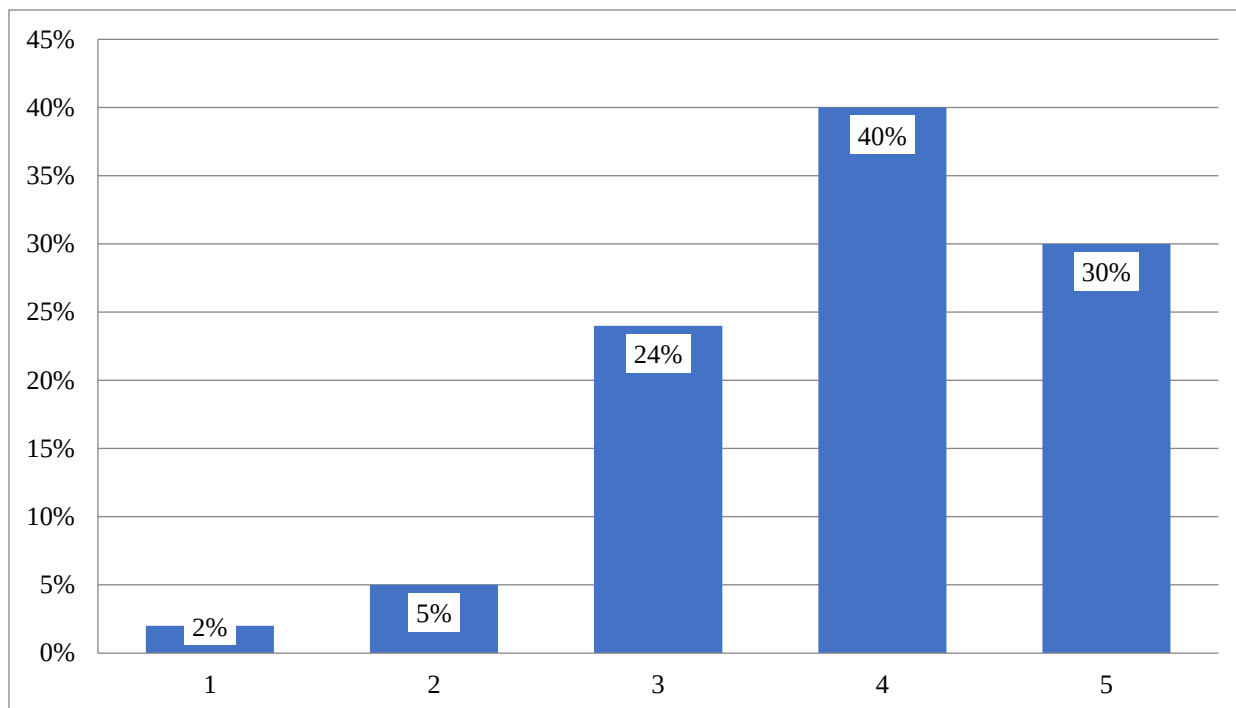
12. ábra: Átlagos napi költés az East Festen

Forrás: saját szerkesztés

Az East Fest fesztivál általános értékelése keresleti oldalról

A költségeknél maradva kitértem még az elégedettségükre a belépőjegy árak tekintetében, amit egy öt fokozatú skálán mértem. A válaszadók közel fele, adott ötöst, szóval nagyon elégedettek voltak a belépőjegy árakkal, míg egyes és kettes fokozatot összesen csak 4 ember. A következtetés az, hogy a fesztiválozók átlagban 4,25 elégedettséget mutattak a belépőjegy árakat vizsgálva, ami kifejezetten jónak mondható.

Továbbra is a fesztiválozók elégedettségét vizsgálva a fellépőkkel való elégedettségre tértem ki. A kitöltők fele adott az ötös skálán négyes fokozatot. Az egyes és a kettes fokozat ebben az esetben is elenyésző volt. A fellépőkkel való elégedettség átlaga 3,96. Az egyéb programokkal való elégedettséget is – amibe a sportprogramok, művészeti programok tartoznak - szintén ötös skálán mértem, ahol 40%-ban négyest adtak (14. ábra). Az egyéb programokkal való elégedettség is közel azonosan a fellépőknél mért elégedettséggel az átlag 3,9 volt. A későbbiekben a projektben az egyéb programok fejlesztési lehetőségét taglalni fogom, illetve az igények pontosabb felmérését is érinteni fogom a következőkben.

13. ábra: A programokkal való elégedettség

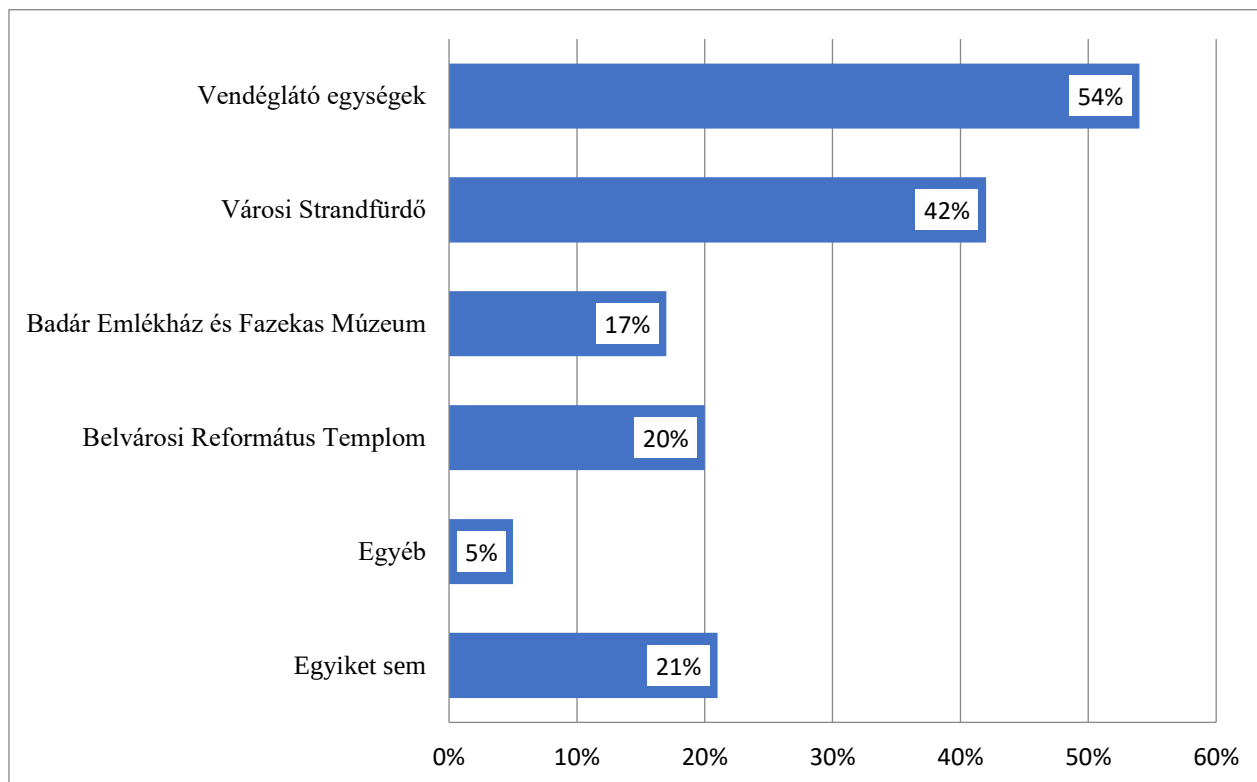
Forrás: saját szerkesztés

A következő kérdésben kitértem arra, hogy a kitöltők közül a mezőtúri lakosokra fókuszálva, zavarja-e őket valami a fesztivál megrendezésével kapcsolatban. Ebben az esetben vegyes kérdést választottam, amiben a felsoroltak közül választhat is, illetve a saját egyéni véleményét is leírhatta a válaszadó. A felsorolásban kiemeltem, mint válaszható alternatíva a tömeget, zajhatást, közlekedési káoszt, illetve olyan lehetőséget is hagytam, hogy nem zavarja semmi a fesztivál megrendezésével járó mellékhatások közül. A válaszadók közel $\frac{3}{4}$ -ét nem zavarja az East Festtel járó egyik mellékhatás sem, így ebből az vonható le, hogy a fesztiválon résztvevő helyiek nagymértékben támogatják azt, hogy továbbra is Mezőtúr adjon székhelyet az East Festnek. $\frac{1}{3}$ -a a kitöltőknek a szemetelést választották, mint zavaró elemet. Az elmúlt fesztiválok tapasztalati alapján a szervezők nagy hangsúlyt fordítottak eddig is a lehető leggyorsabb keletkező hulladék összegyűjtésére, de a helyi fesztiválozók szerint ennél is több erőfeszítést kellene tenni ez ügyben. A javaslatom az, hogy több embert kellene foglalkoztatni a hulladék begyűjtésére, ezzel nagyobb területet tudnának tisztán tartani és időben is hatékonyabb lenne.

Az East Fest fesztivál hatása Mezőtúr város turizmusára

Következőkben megkérdeztem a fesztiválra érkezőket, hogy az East Festen kívül tekintettek-e meg egyéb látványosságot Mezőtúron (15. ábra). 134 fesztiválozó közül 72 fő

jelölte a különféle vendéglátó egységet, ennél fogva a szolgáltató szektorra vetítve a fesztivált, kimagasló látogatószámának örvendhetnek az éttermek az East Fest által létrejött tömegnek köszönhetően. A látogatók közül sokan a városi strandfürdőt is jelölték, ami annak köszönhető, hogy a fesztivál közvetlen szomszédságában van a fürdő, így az elhelyezkedését tekintve előnyös, így a kempingezők is szívesen váltanak jegyet napközben, hiszen a kemping és a színpadok között található a strand bejárata. A résztvevők a Református Nagytemplomot is látogatják, ami Mezőtúr egyik legnagyobb jellegzetessége is egyben. Meglepően magas a fesztivál hetén az érdeklődők száma, annak ellenére is, hogy a fesztivál székhelyétől messze helyezkedik el a templom. A látogatók megtekintették a Badár Emlékházat és Fazekas Múzeumot is, ami szintén egyik legnagyobb jellegzetessége a városnak, hiszen a fazekasságának múltja országsszerte elismert, ami a fesztiválozókat is egészen nagy számban érdekeli. Továbbá, egyéb véleményhez a kitöltők kiemelték a mozit és csak 21%-a volt a fesztiválozóknak, akik egy látványosságot sem tekintettek meg Mezőtúron az East Festen kívül, ami nagyon jónak számít, hiszen ezzel a város turizmusához nagymértékben hozzájárul a fesztivál. Végül sokan kiemelték még azt is, hogy Mezőtúrra először az East Fest miatt érkeztek, de a pozitív élmények hatására több rendezvényre is visszatértek, kiemelve az ArTúr Fesztivált és a Túri Vásárt.

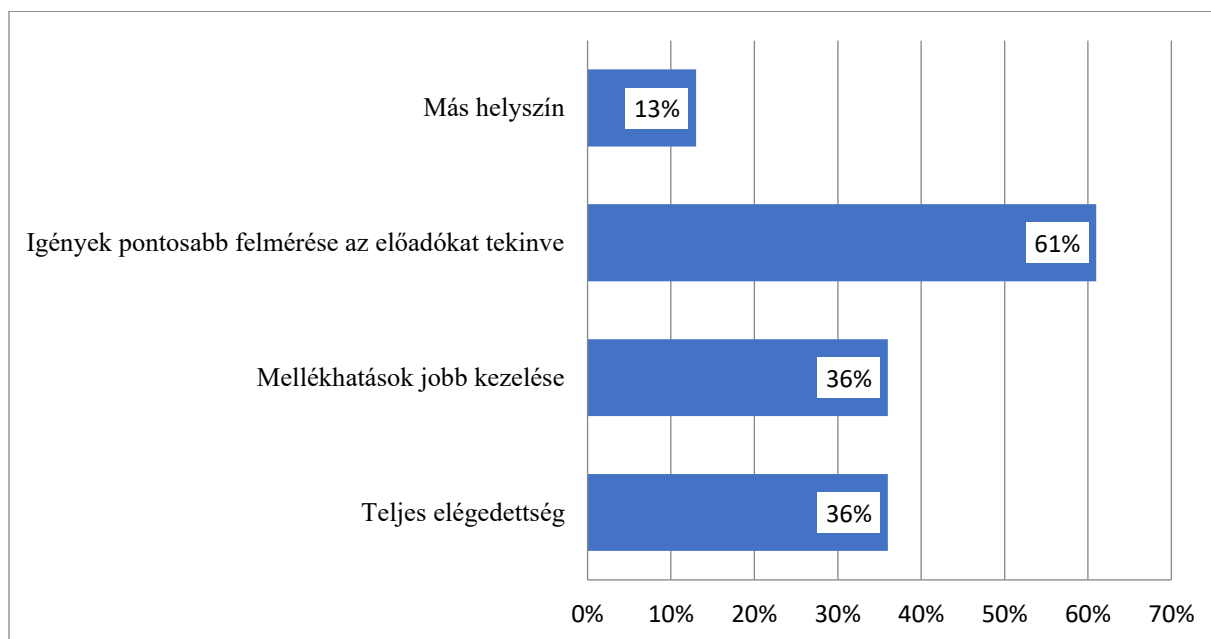

14. ábra: Egyéb turisztikai látványosságok iránti érdeklődés

Forrás: saját szerkesztés

4.3.2. Kínálati oldal

A kérdőíven szereplő további kérdésekre azok a mezőtúri lakosok válaszoltak, akik nem jártak még az East Festen. Célom volt, hogy felmérjem zavarja-e őket valami a fesztivál megrendezésével járó mellékhatások közül, illetve megtudjam, milyen ok miatt nem jártak még a fesztiválon (16. ábra). Többen a zajhatást tartják zavarónak, illetve a szemetelést. A szemetelés minden kérdésnél, minden csoportban visszatérő probléma, így ebben az esetben nagyobb figyelmet kellene rá fordítani, hiszen valóban problémát jelent a mezőtúri lakosok és a fesztiválozók körében is. A legnagyobb százalékban az igények pontatlan felmérését jelölték, ami miatt esetlegesen nem vesznek részt a fesztiválon, mert nem megfelelő fellépőket kínál számukra. Tehát, ha pontosabb felmérések lennének, akkor valószínűleg még több helyi lakos látogatna el az East Festre. A zaj orvoslására zajvédő falakat lehetne létesíteni a fesztivál idejére, illetve a színpadokat a várossal ellenkező irányba kellene fordítani, hogy a hang a városon kívüli területek felé áramoljon és ne a város központja felé. Egyesek a zajterhelést úgy oldanák meg, hogy távolabb helyezik a fesztivált a várostól, azonban ennek olyan következménye lehet, hogy a helyi nevezetességeket és vendéglátó egységeket kevesebben fogják felkeresni. Tömegközlekedéssel is nehezebb lenne megközelíteni a fesztivált, mivel messzebb esnének a megállók a fesztivál helyszínétől. Ennélfogva, figyelembe kell venni a pozitív és negatív hatását is annak, ha messzebb helyeznék a várostól a fesztivált. Előreláthatólag több kár keletkezne a turizmusban, mint pozitív hatás az elégedettségben.

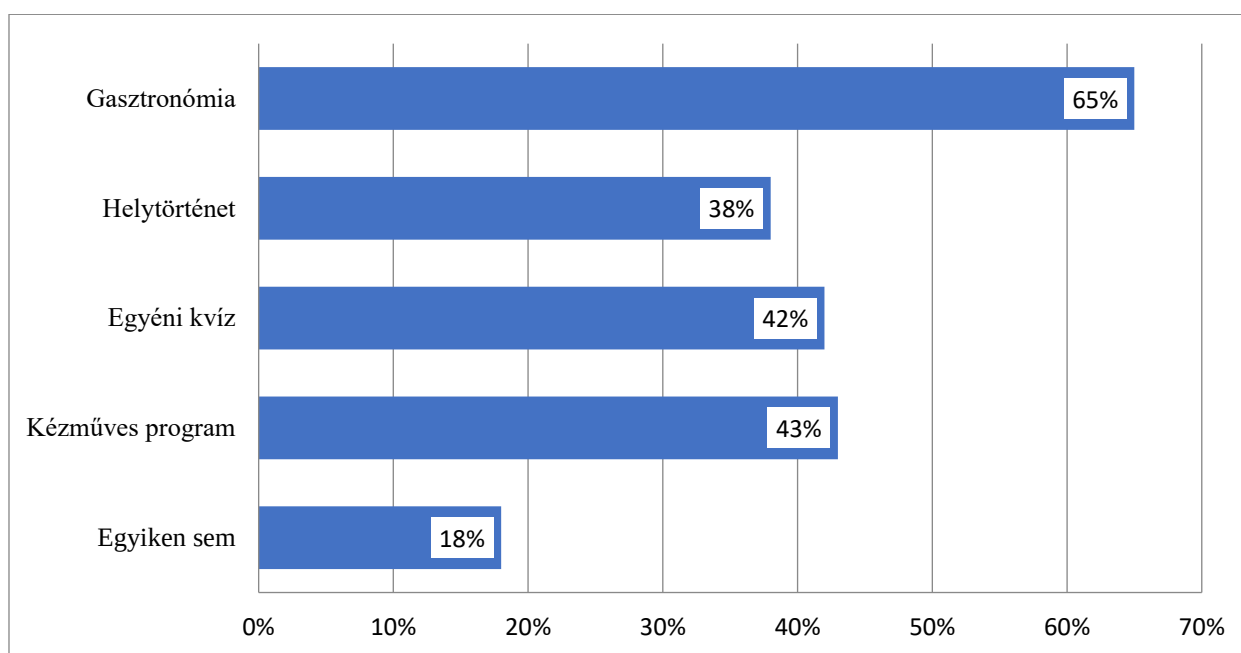

15. ábra: Javaslatok a kínálati oldalról

Forrás: saját szerkesztés

4.3.3. A fesztivál jövőbeni fejlesztését szolgáló javaslatok

A későbbiekben a fesztivál jövőbeni helyzetének javítására térnek ki a kérdések, ebből az első kérdés a projekt alapjaként is szolgált, tehát a kérdőívben mértem fel a projektben szereplő új programokra való igényt. A kérdés arról szólt, hogy milyen programokon vennének részt szívesen a résztvevők a fesztivál területén belül (17. ábra). Legtöbbször a gasztronómiai programot jelölték, de nagy érdeklődést mutattak a kézműves programok, az egyéni kvíz, valamint a helytörténetre alapuló programok iránt is. A következtetés az, hogy lenne igény a felsoroltak közül minden programra, hiszen még a legkevesebb érdeklődőt vonzó a helytörténeti program is 20%-kal több, mint azok, akik a programokon nem kívánnak részt venni. A programok részletes kidolgozását a későbbiekben fejtem ki a projektben.

16. ábra: Érdeklődés az egyéb programok fejlesztését tekintve

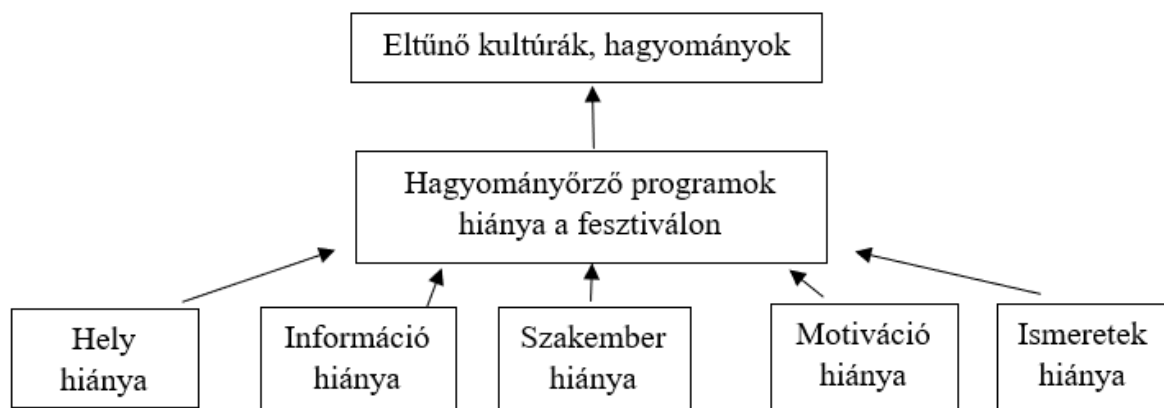
Forrás: saját szerkesztés

Az utolsó kérdés, a jövőbeni fejlesztéseket érintő javaslatok voltak, ahol szintén adtam meg választható és saját szöveges vélemény kifejtésére alkalmas lehetőséget is. A kérdés a fesztiválon résztvevőkhöz irányult, ami szintén az volt, hogy milyen mellékhatások zavarják őket ugyanúgy, mint a mezőtúri lakosoknál, akik még nem jártak a fesztiválon. A válaszadók 2/5-e teljes mértékben elégedett volt mindennel a fesztivál megrendezésével kapcsolatban, így semmin nem változtatnának. Szintén ilyen arányban választották az igények pontosabb felmérését a fellépőket tekintve. A nagy arány miatt érdemes lenne fontolóra venni a szervezőknek a későbbiekben, hogy milyen módon történjen az igények felmérése, hiszen látható, hogy ez egy fejlesztendő terület. Javaslatom a kérdőívben való megkérdezés, ahol több

lehetséges opció közül választhatnak a látogatók, hogy kiket látnának legszívesebben, illetve saját vélemény kifejtésére is kellene helyet biztosítani, így teljesen fel lehetne mérni a valódi igényeket és nagyobb elégedettséget lehetne produkálni a fellépők esetében. Ilyen módon történik egy nagyobb fesztivál igényfelmérése is, ahogy például a Sziget Fesztivál szervezői is csinálják. Fontos még kiemelni a következő fejlesztendő területet, ami a több szolgáltató egységre való igényt rejti. Ezen belül az étkezésre rendelkezésre álló helyeket emelem ki. A kitöltők nagy arányban gondolják úgy, hogy több vendéglátó egységre lenne szükség a fesztivál területén, ezzel elkerülhetnék a hosszú sorok kialakulását egy-egy helyen, illetve több italpult kialakításra lenne szükség, szintén a várakozással töltött idő csökkentésére.

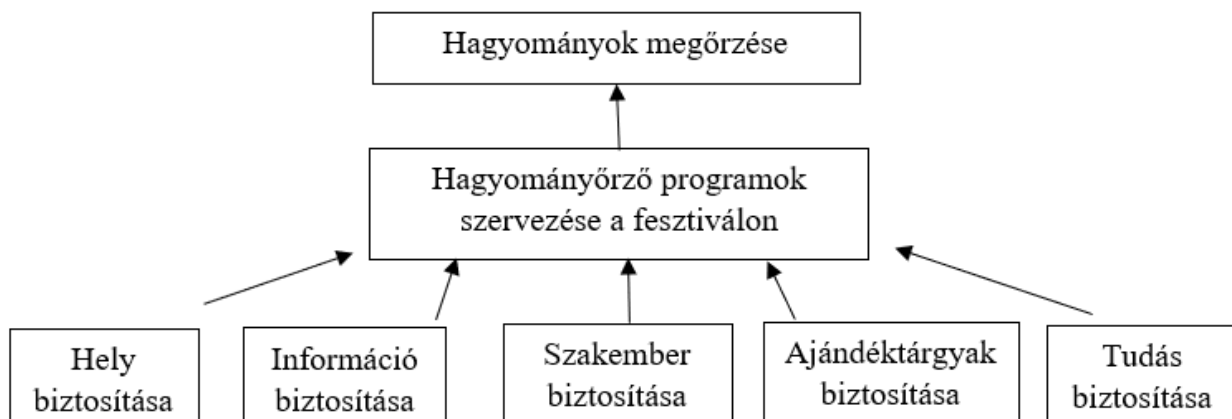
4.4. Mintaprojekt bemutatása

A SWOT-analízis, valamint a kérdőíves felmérés alapján feltárt igényeken alapuló mintaprojekt került kidolgozásra, amihez a problémafa (18. ábra), a célfa (19. ábra) és a logikai keretmátrix (3. táblázat) elkészítése volt az első lépés. A mintaprojekt a mezőtúri hagyományok megőrzését, és egyben a fesztiválon való megjelenítését is szolgálja, lehetővé téve ezáltal a turisztikai kínálat bővítését.

17. ábra: **Problémafa**

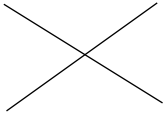
Forrás: saját szerkesztés

18. ábra: **Célfá**

Forrás: saját szerkesztés

3. táblázat: **Logikai keretmátrix**

	Beavatkozási stratégia	Indikátorok	Forrás	Kockázatok
Stratégiai célok	Hagyományok megőrzése	Egy új kínálati elem	Mezőtúr város turisztikai kínálata	
Projektcél	Hagyományőrző programok szervezése a fesztiválon	A fesztivál területén lévő program által 880 fő tudása bővíthet a hagyományokról	Ajándéktárgyak száma	Ajándékok korlátozott száma
Eredmények	• Hely biztosítása • Tudás biztosítása • Információ biztosítása • Szakember biztosítása • Ajándéktárgy biztosítása	• 4x50nm terület • 3 fő gasztronómiai szakember • 2 kézműves • 1 helytörténeti szakértő • 20 plakát, 500 szórólap nyomtatása • 160 db ajándéktárgy	• Használatbavételi engedély • Vállalkozói igazolvány • Számlák	Szakember megtartása
Tevékenységek	• Programok kidolgozása • Standok kialakítása • Szakemberek megbízása • Plakátok, szórólapok készíttetése • Eszközbeszerzés • Ajándéktárgyak készíttetése	• 1 kidolgozott program (4 modul) • 4 db stand • 6 fő szakember • 20 plakát, 500 szórólap tervezése • 12 db sörpád garnitúra bérlete • 8 tetőponyvás sátor bérlete • 160 db ajándéktárgy tervezése, megvétele	• Helyszíni fotó • Munka-szerződés • Számlák	• Időjárásnak kitettség • Együttműködési készség hiánya • Források biztosítása

Forrás: saját szerkesztés

A mintaprojekt címe: Hagyományörzés az East Fest fesztiválon.

Háttér és indoklás: A fesztiválon még ilyen jellegű program nincs, így ezzel a programmal bővülne a kínálat a szórakozási lehetőségeket tekintve. Mindemellett, a hagyományörzés -ami eltűnőben van az ország ezen területén- nagyobb teret kapna, így a fiatalok körében is lehetőség lenne betekintést nyerni ezen területre.

Célkitűzés: Mezőtúr értékeit – tájjellegű ételek, fazekasság, hagyományok – szélesebb körben terjeszteni, hogy a helyi fiatalok, illetve az odalátogatók is betekintést nyerjenek a város történelmébe. A fő cél, hogy nagyobb hírnévre tegyen szert a város, ezáltal több turistát vonzzon Mezőtúr, illetve a helyiek és a látogatók tudásbővítése.

Elvart eredmények: Mezőtúrra látogatók száma nő, illetve többen keresik fel a hagyományörző programokat. East Fest keretein belül – Mezőtúr, Fekete István utca 1.- egyéb programként magas létszámú érdeklődés figyelhető meg, mivel közel 800 fővel többen keresik fel a hagyományörző, kézműves programokat.

Kedvezményezettek: Turisták, helyi lakosok.

A projekt rövid leírása: A projekt az East Fest keretei között valósul meg, egyéb program kategóriában. A program 4 standból épül fel, egymástól függetlenül. A résztvevők egy nap több helyszínen is részt vehetnek a feladatokban, de napokra lebontva is lehet végezni.

Az első standnál tájjelű étel készítése történik 20 fős csoportban, amiben mindenki aktív résztvevő.

A második standnál a fazekasságot próbálják ki az érdeklődők, korongozás formájában, illetve az edények festése történik.

A harmadik megállónál egy természetjárással egybekötött helytörténeti ismeretterjesztő sétára indulhatnak szakemberrel, ahol megismerhetik Mezőtúr történetét, a vásártartás múltját és a város Nagy Lajoshoz való kötődését. Jelen megállónál játékos, kvízes formában történik a tudás elsajátítása.

Az utolsó, azaz a 4. standnál a térségre jellemző pálinkafajtákról tudhatnak meg többet, illetve kóstolhatnak belőlük. Minden standnál meghatározott létszám van, érkezési sorrendben, így a résztvevők száma korlátozott. A standoknál a programok egymástól eltérő, előre megadott időpontokban indulnak. A főzés esetében napi kétszer, a többi napi háromszor. A résztvevő elvégzett egy megállót, akkor egy pontgyűjtő füzetbe kap egy pecsétet. Abban az esetben, ha mind a négy darab pecsétet összegyűjti és benne van az első 160 kigyűjtőben, akkor csak erre

az alkalomra készített East Festes kulacsot kap ajándékba, amit az információs sátnál vehet át.

Forrás: „Aktív turizmus fejlesztése” című (TOP_Plusz-6.1.4-23)

Felelős személyek: East Fest főszervezője, műszaki ellenőr, standok kivitelezői.

Horizontális politikák: Környezetre káros hatása nincs a projektnek, azonban zajterheléssel jár. A fesztiválon keletkező hulladék elszállítása megfelelő működési dokumentumokkal rendelkező hulladékudvarba történik. Mindemellett, a fesztivál külső környezetében, a város területén folyamatos szemétszedés biztosítja a hulladékmentes környezetet.

Esélyegyenlőség: Gyengén látók számára felfestett jelzések biztosítják az akadálymentes szórakozást a fesztivál területén, a mozgássérült résztvevőket pedig önkéntesek segítik.

Disszemináció: Túri TV, East Fest Facebook-oldala, East Fest programfüzet.

A következőkben a költségvetés (4. táblázat), az ütemterv (5. táblázat) és a kockázatelemzés (6. táblázat) kerül ismertetésre.

4. táblázat: **Költségvetés**

Ssz.	Megnevezés	Egység (db)	Bruttó egységár (Ft)	Bruttó beszerzési ár összesítve (Ft)	Beszerzési hivatkozás
1.	Programok kidolgozása	4	50.000/db	200.000	https://tinyurl.com/47yb2bk3
2.	Tetőponyvás sátor bérlete	8	25.400/nap	1.016.000	https://tinyurl.com/4a5j6mbm
3.	Sörpad garnitúra bérlete	12	3175/nap	190.500	https://tinyurl.com/4a5j6mbm
4.	Plakát	20	22.500	450.000	https://tinyurl.com/yy6jas69
5.	Szórólap	500	25	12.500	https://tinyurl.com/2fmwh5rf
6.	Egyedi kulacs terveztetése, előállítás	160	4990	798.400	https://tinyurl.com/3wem9tb3
7.	Birkapörkölt	160 adag	1760	281.600	https://tinyurl.com/355n7paj
8.	Pálinka	250 cent	10.330/50 cent	51.650	https://tinyurl.com/2p88hf38
9.	Agyag	240 főre	3000	720.000	https://tinyurl.com/ypjefeee
10.	Számlaképes szakember bérköltsége	6 fő	10.850/nap	260.400	https://tinyurl.com/2s3zk3st
	Összesen:			3.981.050	

Forrás: saját szerkesztés

5. táblázat: Ütemterv (2023)

Tevékenység	Januártól áprilisig	Májustól július 25-ig	Július 26.	Július 27.	Július 28.	Július 29.	Július 30.	Július 31.	Július 31-től
Programok kidolgozása									
Szakember felkérése									
Kellékek beszerzése									
Egyes programok egyeztetése, tervezése a szakemberekkel									
Sátrak állítása, padok, asztalok kihelyezése									
Kellékek folyamatos frissítése a programoknál									
Helyszín elbontása									
Kérdőíves felmérés az elégedettségről									

Forrás: saját szerkesztés

6. táblázat: Kockázatelemzés

Kockázat megnevezése	Súly (1-5)	Elkerülésének módja
Szakemberek együttműködési készségének hiánya.	5	Kellemes munkakörnyezet és elfogadható bérek biztosítása.
Nem értesül megfelelő mennyiségű ember a programról.	4	Kellő időben szükséges a program hirdetése. (plakátok, fesztivál Facebook-oldala)
Kedvezőtlen időjárási viszonyok.	2	Megfelelő minőségű, vízálló sátrak beszerzése.

Forrás: saját szerkesztés

5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

5.1. Következtetések

A kutatásban feltárt eredményekből egyértelműen igény jelentkezik a vidéki turizmus iránt. Sokak vonzónak találják a vidék nyújtotta programokat, fesztiválokat, turisztikai látnivalókat, azaz jelentős turisztikai vonzerővel rendelkeznek a vidék területei.

Az eredményekből látható, hogy a vidéki rendezvényeken, fesztiválokon inkább a nehezebb anyagi körülmények között élők látogatnak el, hiszen sokkal alacsonyabb áron részt vehetnek egy programon, mint a nagyobb városokban.

Kiemelem elsőként a marketing tevékenységet. A kutatás rávilágított arra, hogy kevésbé érdemes nyomtatott sajtót alkalmazni, hiszen az online hirdetések sokkal több emberhez érnek és sok esetben költséghatékonyabb interneten hirdetni, mint szórólapokon vagy plakátokon. Tehát, programok, események vagy a helyi látnivalók népszerűsítésénél előtérbe kell helyezni az online teret.

Mezőtúr esetében kimutatható, hogy a helyi szálláshelyeket programok alkalmával kevesen veszik igénybe a messzebből érkezők. A városban kevés modern szálláshely figyelhető meg, illetve ezek közül többen a centrumtól távol helyezkednek el.

Mezőtúr nevezetességeit tekintve jelentős turisztikai vonzerővel bírnak, illetve a hagyományok megismerésére is igény jelentkezett a turisták tekintetében, különösen a gasztronómia területén. Jelenleg nincs olyan étterem Mezőtúron, ahol a helyi hagyományos ételek megjelenének az étlapon. Ennélfogva, egy piaci rés keletkezett a szolgáltatások esetében.

A fesztivállal kapcsolatban felmerült, hogy nem megfelelő az igények felmérése. Sokszor olyan előadók kerülnek meghívásra, akikre nem jelentkezik olyan mértékű érdeklődés. Kiderült a kutatásból, hogy még több résztvevő érkezne a fesztiválra, ha pontosabb felmérés lenne és jobban be lennének avatva az érdeklődők. Közelebb éreznék magukhoz az előadói felhozatalt, hiszen a fesztiválra érkezők és a szervezők közösen állítanák össze a listát.

Szintén az East Festhez kapcsolódóan kiemelem a mellékhatások jobb kezelését. Kiderült a felmérésből, hogy sokan elégedetlenek a fesztiválon résztvevők általi szemétteléssel. Környezeti szempontból kiemelten kezelendő, hiszen a műanyag és egyéb eldobott anyagok

lebomlási ideje több évtized vagy évszázad is lehet, ezzel lokálisan fertőzve a talaj minőségét. Tehát, a problémára eddigénél is nagyobb hangsúlyt kell fordítani a fenntarthatóság miatt.

A kutatásról kijelenthető, hogy az alkalmazott módszerek alkalmasnak bizonyultak.

5.2. Javaslatok

A kutatás eredménye alapján átgondolt fejlesztési javaslatok ismertetését végzem a következőkben.

- Turisztikai referens foglalkoztatása

Jelenleg Mezőtúron nem foglalkoztatnak turisztikai referenst. Célszerű lenne, egy megfelelő szaktudással és tapasztalattal rendelkező szakembert megbízni, aki a város turisztikájához fűződő feladatokat végzi, illetve fejlesztési javaslatokat készít a turizmust illetően.

- Településmarketing javítása

A fesztivál, illetve a város tekintetében is javasolt előtérbe helyezni az internethez kapcsolt marketing tevékenységet, hiszen napjainkban a legnépszerűbb terület az online marketing a hirdetéseket tekintve. Kiemelem, hogy ezzel javíthatja a megyei eloszlást a résztvevők esetében, így nem csak környező megyékből lennének többségben, hanem távolabb is eljutna a hirdetés. A fesztivál vezetőségének javasolt egy naprakész hivatalos weboldalt működtetni, ahol a legfrissebb információkat fellelhetik az érdeklődők, illetve egy virtuális galériát létrehozni az elmúlt évek pillanatairól, ezzel is ösztönözve a részvételt. A város szempontjából egy ismertető rövid filmet javasolt készíteni, ami összefoglalja Mezőtúr nevezetességeit és látnivalóit.

- Vendéglátóhely létesítése

Jelenleg Mezőtúron a felmerülő igények ellenére sincs olyan vendéglátóhely, ahol hagyományos helyi ételeket kínálnának étkezésre. Javasatom egy vendéglátóhely kialakítása, ahol az érdeklődők kipróbálhatják a helyi gasztronómiai örökségeket.

- Szálláshelyek kialakítása

A város esetében elenyésző a vendégéjszakák száma. A szálláshelyek többsége elavult és korszerűsítésre szorul, így javasolt a meglévők korszerűsítése és a városi események helyszínéhez transzfer biztosítása a szálláshelytől, így kiküszöbölve a távolságokat.

- **Turisztikai igények pontosabb felmérése**

Az East Fest esetében, az eredmények alapján fejlesztendő területnek bizonyul az igények felmérése. A résztvevők is és a mezőtúri lakosok, akik még nem jártak a fesztiválon, szintén úgy gondolják, hogy hatékonyabb felmérést kellene végezni a fellépők megtervezése kapcsán. Javaslatom, a hivatalos oldalon végzett kérdőíves megkérdezés. Ezáltal teljes képet kapnának a szervezők az aktuális igényekről, melynek hatása lehet, hogy azok a mezőtúri lakosok is ellátogatnának a fesztiválra, akik eddig még nem tették.

- **Mellékhatások kezelése**

A fesztivál mellékhatásaként keletkezett szeméttöbblet jelentős környezeti károkat képes okozni hosszútávon. Cél az, hogy minél gyorsabban összegyűjtésre kerüljön az eldobott szemét a közterületről, így a környezetet sem érintené nagymértékű terhelés, illetve a településképet sem rombolná a látvány. Javaslatom, hogy több hulladékgyűjtő dolgozót kell alkalmazni, így sokszorozva a hatékonyságot és a szemét közterületen töltött idejét is csökkenti.

ÖSSZEGZÉS

A kutatás célja Mezőtúr turisztikai értékeinek feltárása és fejlesztési lehetőségeinek bemutatása, továbbá a vidéki turizmus iránt felmerülő igények megismerése.

Első lépésként a város primer, szekunder és terciér szektorának a feltárását végeztem el. Az adatokat SWOT-elemzéssel összegeztem, amiből megtudtam a település erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

A SWOT-elemzésből kiderült, hogy Mezőtúr kiváló alapot biztosít a vidéki turizmus számára, hiszen gazdag történelmi múlttal és hagyományokkal rendelkezik. A fesztiválok, a hagyományőrző programok és a helyi termékek iránt megnövekedett igényre egy turisztikai programkínálat bővítése megoldásként szolgálhat.

Primer kutatásként két kérdőív összeállítása történt az East Fesztel kapcsolatban. Az egyik a fesztiválon valaha résztvevőkhöz irányult, a másik olyan mezőtúri lakosokhoz, akik még nem jártak a fesztiválon. A célom az előbbivel, az elégedettség felmérése és a fejlesztési javaslatok feltárása, az utóbbival, a kínálati oldal viszonyának megismerése a fesztiválhoz.

Eredményként elmondható, hogy a vidéki területeken megrendezett fesztiválokat, programokat nagyobb arányban a nehezebb anyagi helyzetben élők választják, hiszen alacsonyabb áron elérhetőek, mint a nagyobb városok szolgáltatásai.

A kérdőívből kiderült még az is, hogy a településmarketing fejlesztésre szorul, hiszen a helyi nevezetességek, programok, fesztiválok csak szűk körben ismertek a megyei eloszlás alapján. A kérdőívből megtudtam továbbá azt is, hogy a kitöltők jelentős többsége szívesen részt venne egy helyi hagyományokhoz és termékekhez kapcsolódó programcsomagon az East Fest keretein belül. A kérdőív eredménye alapján kidolgozásra került egy hagyományőrző és helyi termékekre alapuló programcsomag, ami a fesztivál ideje alatt aktív szórakozási lehetőséget biztosít a fesztiválon résztvevőknek. A program a helyi hagyományok fenntartását és népszerűsítését szolgálja a fiatalok és a középkorúak körében.

A kutatás eredményéből következtetések és jövőbeni fejlesztési javaslatok kerültek megfogalmazásra. A jövőben hatékonyabb marketing tevékenység végzése javasolt a nagyobb látogatottság eléréséhez, továbbá, a vendéglátóhelyek és a szálláshelyek fejlesztése szükséges a nagyobb turisztikai vonzerő megvalósításához. Az East Festhez kapcsolódva pontosabb igényfelmérés szükséges a nagyobb látogatói létszám eléréséhez, illetve a mellékhatások gyorsabb és jobb kezelése elengedhetetlen a környezet védelméért.

IRODALOMJEGYZÉK

BARTA A. (2014): Településfejlesztés, infrastruktúra-fejlesztés. NKE Kiadó, Budapest. pp. 5-11.

BERITELLI, P. (2011): Tourist destination governance through local elites: Looking beyond the stakeholder level.

https://www.researchgate.net/publication/228001403_Tourist_destination_governance_through_local_elites_Looking_beyond_the_stakeholder_level Letöltés dátuma: 2023.06.10.

BUDAY-SÁNTA A. (2011): Agrár- és vidékpolitika. SALDO Kiadó, Budapest. pp. 12-16.

CSATÁRI B. (2000): A magyarországi kistérségek vidékiségi kritériumai. In: HORVÁTH GY. – RECHNITZER J. (szerk.): Magyarország területi szerkezete és folyamatai az ezredfordulón. MTA RKK, Pécs. pp.195-210.

CSATÁRI B. (2001): A vidék földrajzi kérdései. p. 5

<http://geography.hu/mfk2001/cikkek/Csatari.pdf> Letöltés dátuma: 2023.04.03.

CSURGÓ B. (2018): Vásári forgatag, vidékimázs, turizmus és helyi közösség: a mezőtúri Túrú Vásár és az őrszentpéteri Őrségi Vásár esete

http://real.mtak.hu/73023/1/csurgobernadett_mezoturi_kotet.pdf Letöltés dátuma: 2023.03.25.

EGRI Z. – KŐSZEGI I. (2020): Vidékfejlesztés jegyzet. pp. 18-19.
<https://oszkdk.oszk.hu/storage/00/03/17/40/dd/1/Videkfejlesztet.pdf> Letöltés dátuma: 2023.07.24.

FEHÉR-KÓRÓDI (2008): A vidéki turizmus fejlesztése. Szaktudás Kiadó, Budapest. pp. 20-41.

FEKETE M. (2006): Hétköznapi turizmus. A turizmuselmélettől a gyakorlatig, Sopron. pp. 12-16.

G. FEKETE É. (2013): Integrált vidékfejlesztés, "Cross border training of economic experts in distance learning network" project HUSK/1101/1.6.6-0300. Miskolc. p. 6-18

HÁGAI NYILATKOZAT (1989): Idegenforgalmi Közlemények. WTO, Vol. 4

https://hu.wikipedia.org/wiki/East_Fest Letöltés dátuma: 2023.03.24

<https://mezotur.hu/> Letöltés dátuma: 2023.03.24.

<https://mezotur.hu/wp-content/uploads/2019/07/MEZ%C5%90T%C3%9ARista-2016.pdf>

Letöltés dátuma: 2023.03.26.

<https://mezoturistak.hu/mezotur-es-tersege/> Letöltés dátuma: 2023.03.25.

<https://www.oeny.hu/oeny/teir/#/> Letöltés dátuma: 2023.03.17.

JÁSZBERÉNYI M. - ZÁTORI A. - ÁSVÁNYI K. (szerk.) (2017): Fesztiválturizmus. Akadémiai Kiadó

JÓZSAI A. (2007): Regionális politika I. A hazai területfejlesztés intézményrendszere. Budapest, E-government Alapítvány, p. 164

KIM, S. S. – HAN, H. – CHON, K. (2008): Estimation of the determinants of expenditures by festival visitors. Tourism Analysis, Vol. 13, 388–400.

KOPPÁNY K. – SOLT K. – HUNYADI ZS. (2020): Fesztiválok gazdasági hatáselemzése. Közgazdasági szemle, LXVII. évf. 2020. júniusi sz. p. 589

KÓRÓDI M. (2006): A vidéki turizmusfejlesztés összefüggései a magyarországi kistérségekben. Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Iskola, Gödöllő. pp. 43-47.

KOVÁCS A. – FARKAS J. – PERGER É. (2015): A vidék fogalma, lehatárolása és új tipológiai kísérlete. Tér és társadalom 29. évf., 1. sz. p. 15 DOI:10.17649/TET.29.1.2674

KOVÁCS D. (2003): Falusi és vidéki turizmus értelmezések a nemzetközi irodalomban. In: A falusi turizmus hagyományai. Mezőgazda Kiadó, Budapest. pp.67-69.

KÖNYVES E. - HERBÁLY K. (2005): EU vidékfejlesztési politikája. VM Képzési és Szaktanácsadási Intézet, Budapest. pp.7-15.

KÖNYVES E. – HERBÁLY K. (2006): Vidéki turizmus oktatási segédanyag, Szolnoki Főiskola, Szolnok

LENGYEL M. (1999): Magyarország csatlakozása az Európai Unióhoz. KIT Képzőművészeti Kiadó, Budapest.

LUKÁCS G. S. (2004): A vidékfejlesztés kézikönyve. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest.

MACLEOD, N. (2019): The Placeless Festival: Identity and Place in the Post-Modern Festival.

<https://www.degruyter.com/document/doi/10.21832/9781845410490-015/html>

Letöltés

dátuma: 2023.05.10.

- MEZŐTÚR VÁROS (2013): Integrál városfejlesztési stratégia. <https://docplayer.hu/3043833-Integralt-varosfejlesztesi-strategia-mezotur-2013-februar.html> Letöltés dátuma: 2023.03.05.
- MICHALKÓ G. (2008): A turisztikai tér társadalomföldrajzi értelmezésének új dimenziói. MTA, Budapest. p.16 <http://real-d.mtak.hu/95/1/Michalko.pdf> 2023.04.06.
- NEMZETI AGRÁRPROGRAM (1997): Agrárprogram. Szakmai Füzetek, Vidékfejlesztés. FM, Budapest. pp. 3-4.
- PICARD, D. – ROBINSON, M. (2006): Festivals, Tourism and Social Change.
- PISKÓTI I. (2016): Régió- és településmarketing. Akadémia kiadó, Budapest. pp. 44-45.
- RITTER K. (2019): A vidékbiztonság vidékgazdasági alapjai. Nemzeti Közszerológati Egyetem, Budapest. p. 32
- SARUDI CS. (2003): A térség- és vidékfejlesztés. A magyar térgazdaság és az európai integráció. Agroinform Kiadó, Kaposvár. pp. 10-40.
- SMITH., M (2009): Fesztiválok és turizmus: lehetőségek és konfliktusok. Turizmus Bulletin XIII. évf. 3.sz. pp. 23-26.
- SZABÓ M. (2014): Vidéki terek, a vidék fogalmának különböző meghatározásai, a fogalom lehetséges újraértelmezése Paul Krugman új gazdaságföldrajz modellje segítségével. LVI. Georgikon Napok. pp. 570-580.
- SZÉCHENYI TERV PLUSZ: TOP_Plusz-6.1.4-23: Aktív turizmus fejlesztése
- VAN VLIET, H. (2019): What is a festival? pp. 5-7. https://www.researchgate.net/publication/330359431_What_is_a_festival Letöltés dátuma: 2023.05.30.
- YEOMAN, I. –ROBERTSON, M. –ALI-KNIGHT, J. – DRUMMOND, S. – MCMAHON-BEATTIE, U. (2009): Festival and Events Management. Elsevier, Oxford. https://www.researchgate.net/publication/280574235_Festival_and_Events_Management_An_International_Arts_and_Culture_Perspective Letöltés dátuma: 2023.05.05.

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: A vidék funkciói és azok jellemzői.....	7
2. táblázat: SWOT-analízis Mezőtúr esetében	22
3. táblázat: Logikai keretmátrix.....	38
4. táblázat: Költségvetés	41
5. táblázat: Ütemterv	42
6. táblázat: Kockázatelemzés	42

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Kistérségek vidéki besorolása az OECD megközelítése szerint	6
2. ábra: Fesztivált érintő kiadások és bevételek áramlása	15
3. ábra: Mezőtúr elhelyezkedése Magyarországon.....	16
4. ábra: Vándorlási egyenleg Mezőtúr esetében.....	17
5. ábra: East Fest logó	19
6. ábra: A kérdőívet kitöltők életkor szerinti megoszlása	25
7. ábra: A látogatók havi jövedelme.....	26
8. ábra: A fesztiválra utazók által igénybe vett közlekedési eszközök	27
9. ábra: Az információszerezés módja.....	28
10. ábra: Látogatottság 2012-től 2022-ig	29
11. ábra: Szálláshelyek megoszlása	30
12. ábra: Átlagos napi költség az East Festen	31
13. ábra: A programokkal való elégedettség	32
14. ábra: Egyéb turisztikai látványosságok iránti érdeklődés	33
15. ábra: Javaslatok a kínálati oldalról	34
16. ábra: Érdeklődés az egyéb programok fejlesztését tekintve.....	35
17. ábra: Problémafa	37
18. ábra: Célfá.....	37